

Ozioma Jesu Kristi Lẹkẹ Kẹ Makɩ Dọn De Ẹ

*Onyẹ Jẹnko D'a Kwani Kraịstị Ụzọ
(Azaya 40.3; Malakaj 4.5; Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jọn 1.19-28)*

¹ Ẹnina kẹ ozioma banyeni Jizọsị hụn wụ Kraịstị, Onyẹ ahụn Osolobue tumẹ, hụn wụ Nwa Osolobue dụn bidụn: ² Nọkẹ kẹ wẹ dụn de ẹ ime ẹhụhụọ Azaya onyẹ-amụma, “Osolobue sị, ‘Lee ẹ, m rị e zi onyẹ-ozị m n'ọ buru n'i ụzọ, n'ọ kwan'i ụzọ.’

³ Olu onyẹ ohu rị a han ime atụ, a sị,

‘Kwa nị nị Di-nwọnni-enyi ụzọ; mēmẹ ni ụzọ a n'ọ zinrin!’ ”

*Jonu Hụn E Mẹ Mirin-Chuku A Kwadememe Wẹ
Makẹ Obibia Jesu*

⁴ Jonu hụn e mẹ mirin-Chuku nọ pụha, mama okwa ime atụ, a sị wẹ gha ime njo wẹ roghari, keni wẹ mẹ wẹ mirin-Chuku wẹ gi a ghosị n'e roghariguọ wẹ, keni Osolobue gbaghari wẹ njo.

⁵ Ndi ile rị umu-ali ndi risonme Judia lẹ ndi Jerusalem ile hụ e jẹn d'e kunrun Jonu, wẹ hụ e kupụha njo wẹ, o hụ e mẹ wẹ mirin-Chuku ime Iyi Jodani. ⁶ Jonu yi ewuru wẹ gi enenren anu w'a kpọ kamelụ mēmẹ; akpukpọ-anu k'ọ gi kenme ukun ẹ. Ihiẹn-oriri ẹ wụ igurube lẹ mirin-enwun rị ofia.

⁷ O hụ a sị wẹ, “Onyẹ kanị m lala m azuun, erudeni m onyẹ jenkọ d'e hulua alị topu eriri akpukpo-uku a. ⁸ M rị e gi mirin mmaka e mę onu mirin-Chuku, kanị, 'ya nwen jenkọ d'e gi Mmon-nsọ mę unu mirin-Chuku.”

Jonu E Mę Jesu Mirin-Chuku, Ekwensu A Nwan Jesu

(Mat 3.13–4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Ogen hụ, Jesu nọ gha Nazareti rị azuun Galili bja, 'ya kę Jonu nọ mę ę mirin-Chuku ime Iyi Jodani. ¹⁰ Hun Jesu gihu gha ime mirin puha, o nọ hun kę elu-igwere kpupu, hun kę Mmon-nsọ gi udi nduru hidanla, bja d'a nokwasị a. ¹¹ 'Ya olu nọ gha elu-igwee si, “Iyü wü ezi Nwa m; ihien i a suoka m.”

¹² Ozigbo hụ, Mmon-nsọ nọ nu ę shi ime atü. ¹³ O nọ nodi ebahun akpu-uhuhin ogunna, iya le eje-anu rị ichen-ichen. Ekwensu hụ a nwan a; ndi mmon-ozhi hụ e yen'e ęka.

Jesu E Bidon Orun A

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ogen wę gi kpokingu Jonu ye ime ulo-ngan, Jesu nọ bja Galili d'e zime ozioma Osolobue. ¹⁵ O hụ a sị, “Ogen e zuguo, Ali-eze Osolobue a riguo nsue! Roghari ni, unu e kweri ozioma!”

Jesu A Kpoma Ndi K'e Sonn'e

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)

¹⁶ Ebe Jizosi ghako mkpenren “Ohimin” Galili, o nọ hun Saimonu le Anduru nwene ę ebe wę rị a tu oga e ye ime mirin ahun, makeni azun kę w'a kun. ¹⁷ Jizosi nọ sị wę, “Sonme ni m, m sikọ d'e mę onu wuru ndi a kuha ihian rike azun.” ¹⁸ Wę nọ la oga wę to ozigbo, sonme ę.

19 O jenshi ihun ẹkẹrẹ, ọ nọ hun Jemisi lẹ Jọnu, ụmụ Zẹbẹdi ebe wẹ rị ime ụgbọ-mirin wẹ e dọnzị ọga wẹ. 20 O nọ kpọ wẹ ozigbo; wẹ nọ na nẹdi wẹ lẹ ndi wẹ we ọrụn tọ ime ụgbọ, sọnmẹ ẹ.

*Jesu A Chụpụ Eje-mmọn Rị Imẹ Okennyẹ Ohu
(Luk 4.31-37)*

21 Wẹ nọ shi obodo Kapanom; o ru Ụhụọhin Izu-ikẹn, ọ nọ banye ụlọ-ofufe rị ebẹhụ d'a kuzi. 22 Nkuzi ẹ nọ tū wẹ ẹnya, makele ọ kuzi nọkẹ onyẹ oku rị ẹka ẹlẹ nọkẹ ndi-nkuzi Iwu. 23 Ogen hụ dai, o nwọn okennyẹ ohu eje-mmọn rị ime ẹ, hun rị ime ụlọ-ofufe wẹ. Okennyẹ hụ nọ yi oro, si, 24 “Hapụ ẹnyi ye, k'i gi ẹnyi e mẹ, Jesu onyẹ Nazaretị? I bia d'e tikpọ ẹnyi? A maringhọ m onyẹ i wụ, yu wụ Onyẹ-nso Osolobue.” 25 Kanị, Jizosị nọ jugbo eje-mmọn hụ, si a, “Kpumẹ onụ; gha ime ẹ pūha!” 26 Eje-mmọn hụ nọ se okennyẹ hụ, gi oken olu yi oro, gha ime ẹ pū. 27 O nọ tū wẹ ile ẹnya, wẹ hụ a jū ibe wẹ, si, “Kị wụ hūnni? Onwan wụ nkuzi ọhūn—hūn ikẹn rị! O gwade eje-mmọn oku, wẹ hụ a gbaye ẹ!” 28 Ozigbo, otiti ẹ nọ kpogbari ẹgbere Galili ile.

*Jizosị A Zuọ Ndi Bu ọda
(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)*

29 Hūn Jesu gihū gha ime ụlọ-ofufe ahūn pū, iya lẹ Jemisi lẹ Jọnu nọ banye iwe Saimonū lẹ Anduru. 30 Emu rị a kụ nne nwunye Saimonū, o dine edine, ẹhū ọkūn rị e nwun ẹ. Ozigbo, wẹ nọ gwa Jesu nị emu rị a kụ a. 31 Jizosị nọ jẹn d'e kunrun ẹ, kwondon ẹ ẹka, weli ẹ enu, ẹhiū ọkūn hū nọ hapu a; ọ nọ leme wẹ ọbia.

32 O ru ogen ẹnyasi, ogen anwun gi roguu, wẹ nọ wẹhen'ẹ ndi emu ile lẹ ndi eje-mmọn rị ime wẹ.

³³ Ndi obodo hu ile e jun onumuzo; ³⁴ Jesu no zuo ndi bu oda emu ichen-ichen ri a ku, chupusonme eje-mmon bu oda, o nini eje-mmon ndi hu ku oku makeni a maringwo we onye o wu.

*Jizosi E Zisonme Ozioma Ime Galili
(Luk 4.42-44)*

³⁵ O ru uzo-utuntun, ebe eki keleni fonchanpu, o no zopu egwa, jenne ebe ihian rileni, o no no ebeku memekpere. ³⁶ Saimonu le ndi 'ya le we wi no choma a. ³⁷ Ogen we gi hun a, we no si a, "Ihian ile ri a cho i." ³⁸ O no si we, "Ni enyi shizi ni obodo ndi ozo ri ehụ ebeni, keni m zizikwo ozioma ime we. Makeni 'ya wu ihien m bia d'e me." ³⁹ O no ghagbari azuun Galili ile, e zisonme ozioma ime ulo-ofufe we ri ichen-ichen, a chupusonme eje-mmon.

*Jizosi A Zuo Onye-oti
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Okennyeh o hu emu oti ri a ku no bia d'e kunrun Jesu, gbu osekpụ, rima a, si a, "Omeni y'a choghọ, nibe i saeka zuo m, a ri m ochan." ⁴¹ Omiken e no me Jizosi, o no tinpu eka metu a, si a, "A choghọ m! Dihin, n'i ri ochan!" ⁴² Ozigbo, oti hu no gha ehụ a pu, o no ri ochan! ⁴³ Jizosi no zi okennyeh hu lama ozigbo, ogen o gi dokemegu a eka ntin, ⁴⁴ si a, "A gwakwole onye owule ihienni; ka, jen d'e we enwen i ghosi onye nchu-egan n'o lele i, y'e weri ihien ndi hu Mozizi ku ime Iwu gi chu-egan, n'i gi ghosi we ni y'a rigwo ochan." O no si a lama. ⁴⁵ Kanị, okennyehi a ghagu ebahun pu, o no kusonmede ihienni ebe ile. O kukemehi ihienni, nke wu ni Jesu asazini eka puha ime obodo ebe ihian a no hun a, kama, o ghasonme

azuun ihian bileni, kani we huzikwo a gha ebe ile a bia ebahun d'e kunrun e.

Isi Nke Ebuo

*Jesu A Zuo Onye-oro
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Akpu-uhuohin ole a ghaguu, Jesu no kinhen Kapanom, o no kpogbari n'ọ ri ọlo. ² Ndi bu oda no gbakikome, nke wu ni uto eruzini we, ke ime ọlo ke ihun-ezi, o nwonzini ebe e ru ihian. Jesu hu a gwa we oku-Chuku. ³ 'Ya ke ikennyẹ no buhen'e okennyẹ ohu oro kinmin; ikennyẹ eno bu e. ⁴ Makeni ahunni we uto d'e kunrun Jesu ufiri ni ihian jun ebenu, we no nyinrin elu ọlo, be oghe ye e elu ebe Jesu wuzo. E beguu we oghe ye e, we no gha ebenu do onye hu oro kinmin le ute e ye ihun Jesu. ⁵ Ogen Jizosi gi hun okukwe we, o no si onye hu oro kinmin, "Nwa m, a gbaghariguo we i njo i."

⁶ O nwon ndi-nkuzi Iwu nodisonme ali ebahun, we hu e ro ihienni ime obi we, a si, ⁷ "Ki hain okennyeni gi e ku enina? O ri e ku aru! Onye e ri-eka a gbaghari njo wezuka Osolobue suo!?" ⁸ Ozigbo, Jesu no marin ime mmon ihien we ri e ro ime obi we. O no si we, "Ki hain onu gi e ro udi iroroni ime obi unu?" ⁹ Elee hun ka nfe: isi onye-oroni, 'A gbaghariguo we i njo i'—ra isi a, 'Lihio oto, heri ute i n'i jenne ijen?' ¹⁰ Kani, ni m ghosi onu ni Nwa nke Ihian nwon iken o gi a gbaghari njo elu-uwa." O no si onye-oru hu, ¹¹ "M si i, lihi oto, heri ute i, lama iwe i!" ¹² O no lihi oto, heri ute e ozigbo, gha ebahun pu—id'anya we ile; nke wu ni o tu we ile enya, we no

jama Chuku mma, si, “Enyi ahuntuni ihien no enina mbu!”

Jesu A Kpo Livai
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ 'Ya Jesu no jennezi mkpenren mirin Galili. Igunrun ihian no fihunme e, o no kuzi we. ¹⁴ Ebe o ghafeko, o no hun Livai nwa Alifioshi k'o nodi ali odu ndi ugwo-isi, o no si a, “Sonme m.” Livai no lihi oto, sonme e.

¹⁵ Ogen Jesu gi ri e ri ihien-oriri iwe Livai, ndi bu oda ime ndi a na ugwo-isi le ndi ozo we gi njo marin hu e son Jesu le umu-azuun a e ri ihien-oriri, make ni ndi ri e son n'e bu oda. ¹⁶ Ogen ndi-nkuzi Iwu hun ri ime ndi Itu-Farisi gi hun ni 'ya le ndi njo hu le ndi a na ugwo-isi ri e ri ihien-oriri, we no si umu-azuun a, “Ki hain o gi e du ndi a na ugwo-isi le ndi ozo we gi njo marin e ri, a ra?” ¹⁷ Ogen Jesu gi nu ihien we ri e ku, o no si we, “Ndi ehuru ri iken ara cho dibie, kama, ndi emu ri a ku wu ndi a cho dibie; ele ndi ezi-omume ke m bia d'a kpo, kama, ndi njo ke m bia d'a kpo.”

Ajuju Banyeni Ibu-onu
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ O nwon ogen umu-azuun Jonu le ndi Itu-Farisi gi ri e bu onu. We no bia d'a ju Jesu, si, “Ki hain umu-azuun Jonu le umu-azuun ndi Itu-Farisi gi e bu onu, bu umu-azuun i a ra bu?” ¹⁹ Jizosi no za we, si, “Ni ndi bia agbamehuhuo bu onu ebe okennyere ri a gba ekukwo ri ime igunrun we? Mba nu! Ebe we le okennyere hu ri a gba ehuhuo ri, ebuko we onu. ²⁰ Kani, ogen lala hun we jenkod'e gi wepu okennyere

hụ rị a gba ẹkukwo ime we, oge hụ, e bume we onu.”

²¹ “O nwonni onye e gi ẹkwa ohun a kwakin ẹkwa akan. O gi ẹ kwakin ẹ, nke ohun ahun e hekapu, o tikakenme.”

²² “O nwonzikwonị onye e gi ihien akan a gbaye manya ohun. O gi ẹ gbaye ẹ, manya hụ a gbawapu a, ke manya ke ihien we gi gbaye ẹ a la iwi. 'Ya wu, gi nwan ihien ohun gbaye manya ohun.”

Ajuju Banyeni Uhuohin Izu-iken

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Uhuohin Izu-iken ohu, Jesu ghako ime ugbo oka witi, ebe we ghako ime ugbo hụ, 'ya umu-azun a no ghorima oka-witi. ²⁴ 'Ya ndi Itu-Farisi no si a, “Ki hain we gi a ghọ ihien ugbo Uhuohin Izu-iken, we rị a dan Iwu.”

²⁵ 'Ya Jesu no si we, “Ya wu, unu aguntuni ihien Defidi me oge o gi nwe mkpa, oge egun gi rị a gun iya le ndi we ile wi? ²⁶ K'o don banye ime ulo Osolobue oge Abiata gi wu onye-isi nchu-egan, ri bredi-nsọ hụ we bupuhanị Osolobue, hun o me ni Iwu si ni onye ozọ eriko a mmani ndi nchu-egan; kanị Defidi ri ẹ eri, yezikwo ndi 'ya le we wi.”

²⁷ Ya Jesu no nwan si, “Make orinmma ihian ke we gi tume Uhuohin Izu-iken, egini we ufiri Uhuohin Izu-iken ke ihian. ²⁸ 'Ya wu ni mme wu Nwa nke Ihian wu Nna—ke ebe oku Uhuohin Izu-iken ri.”

Isi Nke Eto

Okennyẹ Eka Ohu Nwunhun

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Ya Jizọsị nọ banyezi ụlọ-ofufe. Ime ụlọ-ofufe ebahun, o nwe okennyẹ eka ohu nwunhun rin'a. ² We nọ keme Jesu nke ni we hun k'o jenko d'a zuo a Uhuohin Izu-iken keni we gi e ma a ikpe. ³ 'Ya o nọ si okennyẹ hu eka nwunhun, "Puha ihun ebeni." ⁴ O nọ si we, "Elee hun ke Iwu kwadon ni we e me Uhuohin Izu-iken? Ime ihian ihien ri mma ra ime ihian eje-ihien? Izuo ihian ra igbun'e?" Kani a gba w'a nkintin.

⁵ Jizọsị nọ gi iwe lehunme we, makeni o fuka a ni obi we e zekę. 'Ya o nọ si okennyẹ hu, "Tinpụ eka i." O nọ tinpụ a, eka a nọ ri mma. ⁶ Ndi Itu-Farisi nọ pu; 'ya we ni ndi itu Herodu nọ zume umę ke w'a don gbu Jesu.

Eje-mmọn A Kọma Jizọsị Enya

⁷ Jesu le umu-azuun a nọ pu, jeme mkpenren iyi Galili; igunrun bugbu enwen e oda nọ gha Galili sonme e. ⁸ Ndi bu oda ghazikwo Judia le Jerusalem le Idumia le azuun nokunme Taya le Sidonu bia. Ndin bia makeni we nu ihien ile Jesu ri e me. ⁹ O nọ si umu-azuun a kwademen'e ugbo-mirin make ufiri igunrun hu, amangbe w'a kpangbu e. ¹⁰ Makeni ndi ile emu ri a ku ri a fufa a keni we metu a eka, makeni o zuogu ndi bu oda mbu. ¹¹ Ogen owule ndi eje-mmọn ri ime we gi hun a, a dannı w'a ali, yi oro, si, "Iyü wu Nwa Osolobue!" ¹² O gbakeme eje-mmọn ndi hu mkpinsin-eka, si we ekukwole onye o wu.

Jizọsị E Tume Ndi-ozı Pu-ichen Mmębuo (Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Omeęu, Jesu nọ si elu oke, kpọ ndi hun o cho, we nọ bia d'e kunrun e. ¹⁴ O nọ hoi mmadu

mmebuo, kpo we ndi-ozu pu-ichen, ni we du e nodi, n'o zipu we d'e zi ozioma¹⁵ lezikwo ni we hun uzo nwe iken w'e gi a chupu eje-mmon. ¹⁶ Mmadu mmebuo hu o tumewu: Saimonu (hun Jesu tu Pita); ¹⁷ Jemisi le Jonu—we ebuo wu umu Zebedi (ndi hun o tu “Bonagesi”, 'ya wu Umu Akpabo); ¹⁸ le Anduru le Filipu le Batolomi le Matiu le Tamosi le Jemisi nwa Alifiosi le Tadiosi le Saimonu hun te ri ndi gi aka-iken e me ni we chupu ndi Rom ri a ki ali we, ¹⁹ lezi Judasi nwa Iskarotu hun re Jesu ogen ikpazuun.

*Jizosi le Bezibo Onye-isi Eje-mmon ile
(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)*

²⁰ 'Ya Jesu no lama; igunrun ihian no gbakikomezi, nke wu ni 'ya le umu-azuun a ahundeni efe ri ihien-oriri. ²¹ Ogen ezi-le-ulo Jesu we gi nu a, we no bia ni we weri e, makele we nu ke ndi ihian ri e kusonme, a si, “Era a pumaguo a!”

²² Ndi-nkuzi Iwu gha Jerusalem bia no si, “Onye-isi eje-mmon ile wu Bezibo ri ime e; iken Bezibo onye-isi eje-mmon ile k'o gi a chupu eje-mmon.” ²³ 'Ya Jizosi no kpozunhan we ebe o ri, gi ilu gwa we oku, si, “Nani ke Ekwensu a don chupu Ekwensu?” ²⁴ Ali-eze owule kebeni, asakozu aka wuzo. ²⁵ Ikpunulo kebeni, asaeka turu. ²⁶ 'Ya wu, omeni Ekwensu e buguo lumanu enwen e, omeni o kebeguo—o sako aka turu, nke e a guguo!

²⁷ Kani, o nwonni onye jenkọ d'a s'eka banye iwe diken, kiri ihien ri iwe e mmani o bu uzo kenmeguu a—ogen hu k'o no saeka banye, kiri ihien ri iwe e.

28 “M rị a gwa ọnu ezioku, wẹ sikọ d'a gbaghari njo ile ihian me le eje-oku owule wẹ ku; 29 kani agbaghariko wẹ onye owule ku aru banyeni Mmonso, onye hu e meole njo itebite.” 30 O ku ihienni makeni wẹ rị a si ni “Eje-mmọn rị ime ẹ.”

Nne Le Umune Jesu
(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

31 Nne Jizosi le umune Jizosi no bia, turu ihun-ezi, zi ozi jenn'e, si a bia. 32 Igunrun ihian nodisonme ali, fihunme ẹ; 'ya wẹ no si a, “Nne i le umune i ikennyẹ le [umune i ikpoho] rị ihun-ezi, a ju ukwere i.” 33 'Ya o no shiarị wẹ, si, “Onye wu nne m? Elee ndi wu umune-m-ikennyẹ?” 34 O no lehunme ndi hu nodisonme ali, fihunmen'e, si, “Lee nne m le umune-m-ikennyẹ ebeni! 35 Onye owule hun e me uche Osolobue wu nwene-m-okennyẹ le nwene-m-okpoho le nne m.”

Isi Nke Ẹnọ

Ilu Jesu Gi Onye-ugbo Ta
(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Jesu no nodi mkpenren mirin Galili kuzimezi. Igunrun higbu enwen ẹ ogbe no fihunme ẹ, nke wu ni o no banye ime ugbo rị ime mirin ebahun d'a nodi ali, igunrun hu ile no nodi akpakali mkpenren mirin Galili ebahun. 2 O no gi ilu kuzi wẹ ihien bu oda. Ime nkuzi ẹ, o si wẹ, 3 “Gon ni ntin! O nwe onye-ugbo jen d'a gha mkpuru ime ugbo. 4 Ogen o gi rị a gha a, mkpuru ndi hu ime wẹ a danye okp'uzo, nnunu no bia d'e ripu wẹ; 5 mkpuru ndi hu ime wẹ a danye ali omuma, ebe ejan rileni oda. O pupuha ozigbo, makeni o jenteni ime ejan. 6 Ogen anwun gi

wa, ọ ma a, ọ nọ shinwun, makeni mkpogun arị a; ⁷ mkpuru ndi hu ime we a danye ime ogun, ogun ahun nọ sue, dungbu e, ọ mizini mkpuru; ⁸ kanị ndi hu ime we a danye alị ri mma, o pupuha, sue, du, mi mkpuru mmagi-mmagi: ndi hu ime we a bawaye ụzọ iri kwasi ogun, ndi hu ime we ụzọ ogun eto, ndi hu ime we ụzọ ogun isen.”

⁹ Ya ọ nọ si, “Onye nwon ntin o gi a nu ihien, 'ya nu!”

Ihien Hajin O Gi E Gi Ilu A Kuzi
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ogen 'ya sọ gi nodi, ndi fihunmen'e le umu-azun a mmebuo hu nọ juma a nkowa ilu hu. ¹¹ O nọ si we, “Onu ke we ye oghere imarin ihien-mini risonme Alị-eze Osolobue, kanị nke ndi ri ogbe, ilu ke we gi a gwa we ihien ile; ¹² keni ihien hu Ekwkwo-nsọ ku hun ụzọ mezu, Ekwkwo-nsọ si, 'We siko d'e lee ilee kale eleghako we ụzọ, a nu onunu-onunu kanị aghotako we, amamgbe we e gb hutọ d'e kunrun Osolobue, ọ gbaghari we njọ we.' ”

Jesu A Kowa Ilu Hu O Gi Onye-ugbo Ta
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ 'Ya ọ nọ ju we, si, “Onu aghotanị iluni? Nani ke unu e gi nwan ghota ilu ile?” ¹⁴ “M gi onye-ugbo ahun e ku onye ri a ghaye oku-Chuku. ¹⁵ Mkpuru ndi hu danye okp'uzo wu oku ndi hu we ghaye, hun o me ni ogen we gi nu a, Ekwensu nọ bịa ozigbo d'e wefu oku hu we kun ime we. ¹⁶ Ndi hu we ghaye alị omuma wu ndi hu nu oku hu, e gi we ighoghọ

nabanhan a ozigbo, ¹⁷ kani, e nwe we nkpogun; w'a tohu ekere su. Nsongbu mobu ukpokpo gi ufiri oku ahun we nu bia, a danpu we ozigbo. ¹⁸ Mkpuru ndi hu we ghaye ime ogun wu ndi hu nu oku hu, ¹⁹ kani ufiri ni we ri e hue uhue banyeni ihien uwanl le ni aku-le-uba* uwa ri a la we enya le egun ihien ndi ozo, we ile banhan, a kpangbu we oku hu, o mikozi mkpuru.

²⁰ Kani ndi hu we ghaye ali ri mma wu ndi hu nu oku hu, nabanhan a, mi mkpuru mmagi-mmagi uzo iri kwasi ogun, ndi hu ime we a bawaye uzo ogun-eto, ndi hu ime we a bawaye uzo ogun-isen.”

Ukpe Ri Okpuru Afere
(Luk 8.16-18)

²¹ 'Ya Jizosi no siji we, “Onye e wehe ukpe e bu e e che okpuru afere, mobu okpuru bedi? Ele enu obu-ukpe ke w'e bu e e che? ²² O nwonni ihien zuerini hun jenkoleni d'a wa, mobu ihien owule we kpume hun jenkoleni d'a wa. ²³ Onye nwe ntin o gi a nu ihien, 'ya nu!”

²⁴ 'Ya o no si we, “E gikwo ni ihien unu nu e don! Mkpu i gi mayeni ihan ke we jenko d'e gi mayeni i, kani we siko d'a machedeni y'e. ²⁵ Makeni, onye hun nweni ke we siko d'e yecheni; kale onye hun nwonleni a napude w'a ke hun o nwe.”

Ihien Jesu Gi Ihien-ugbo Ri E Sueni Kuzi

²⁶ Jesu no siji we, “Ali-eze Osolobue no ke ebe okennyeh ohu no ghigha mkpuru ye ali ugbo, ²⁷ jenne—o hu a ranhin e tenhin uhinhin le efinnai, ihien o kun no pu, sue, bu okennyeh hu a marin k'o

* **Isi Nke Ẹnọ:19** “Aku-le-uba” ke we ka a kpo, kani Ika a kpozị a efee.

dọn mę. ²⁸ Alì ę gi ęka a e yeni ihien-akunkun ęka e sue, a mi mkpuru. O bu'zo gbatu, osisi ę a puha, o mi mkpuru. ²⁹ Mkpuru karaguhu, okennyę ahun e weri ihien o gi a gho ihien-ugbo banye d'a ghoma a, makeni ogen igho-mkpuru e rugo.”

Ilu Jesu Gi Mkpuru Mostadi Ta
(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Jizosi no siji, “Kini ke enyi e gi ma atu Alì-eze Chuku? Elee ilu ke enyi siko d'e gi kowa a? ³¹ O rike mkpuru mostadi, hun o me ni 'ya kacharin nti ime mkpuru osisi ile; ³² kani we kun a, o sue, o hi-ogbe kari ihien-akunkun ndi ozo ile w'a kunye ime ugbo. O wa agala hi-ogbe, nke wu ni nnu a bia d'a ku ekwu e ye elu e.”

Ilu-ilu Ke Jizosi Gi E Ku Oku

³³ Jesu no gisonme ilu bu oda no enina gwa we oku-Chuku; o gwa we ke we a sa eka ghotu; ³⁴ o gwani we oku mmaka, ilu suo k'o gi gwacharin we oku; kani, 'ya le umu-azuun a suo ndi, o kwacharin ni we ihien ile.

Jizosi A kusi Ebiri-mirin
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Ogen enyasi uhuhin hu, Jizosi no si we, “Ni enyi fetu ni azuun mirinni hun-ebọ.” ³⁶ 'Ya we no lato igunrun ahun; umu-azuun no banye ime ugbo hu hun Jizosi le enwen e ri ime e, we le 'ya no gi ugbo ahun jeme. O nwezikwo ugbo ndi ozo son Jesu. ³⁷ Idenmizi, oken ebi no kpoma, ebiri-mirin no kponbanma ime ugbo hu, nke wu ni mirin e d'e jun ime ugbo. ³⁸ Kani Jizosi ri ibe azuun ime ugbo ahun, bu isi kwasị ofi-isi, a ranhin uran. Umu-azuun a no

kpọtien ẹ, si, “Onye-nkuzi, y'a hunn'a ni ẹnyi e d'a nwunhun!”

³⁹ Jizosi nọ tenhin, jugbo ẹbi hu, si “ohimin” hu, “Kusi! Me juu!” Ẹbi ahun nọ kusi, uzo ile nọ me rajuu. ⁴⁰ Ya Jesu nọ si umu-azuun a, “Ki hain egun gi a tu onu? Unu e ke nwekwọ nwan okukwe?”

⁴¹ Egun nọ tuma we oda-oda, 'ya we nọ juma ibe we, si, “Onye wude onwan, o gi me ni ke ufere ke ohimin a gbaye ẹ?”

Isi Nke Isen

*Jesu A Zuọ Okennyẹ Eje-mmọn Rị Imẹ ẹ
(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ We nọ fetu mirin Galili, puha obodo ndi Gerasa (Gadara)*.

² Hun Jizosi gihu gha ime ugbo hidan, 'ya okennyẹ ohu eje-mmọn rị ime ẹ nọ gha ikpekpe puha d'e kunrun ẹ. ³ Ikpekpe ebahun k'o bi; o nwonni onye e ri-eka e gbondonn'e, osuon'a ni we gi ẹgan kpoma a. ⁴ Makeni mgbe ole-le-ole ke we te gipu ẹgan kpoma a uku le ẹka: o tibepu ẹgan ndi ahun, o kpagipu igwe ndi ahun rị a uku. O nwezini onye a saeka e kwondonn'e. ⁵ O wahunme ikpekpe le elu ugu risonme ebegu, e yi oro, e gi omuma a dokika enwen ẹ egu, ke ukinkin ke efinnai.

⁶ Ogen o gi lecheni Jesu, 'ya o nọ gbaburu ẹ, gbun'e osekp. ⁷ O nọ gi oken olu yikenme oro, si, “K'i siko d'e gi m me Jesu Nwa Chuku, Chuku Hun Kachanrinni? E gi m ẹfan Osolobue rịo i, eyele m afunfun!” ⁸ O ku ihienni makeni Jesu a sigo'l'a, “Iyū wu eje-mmọn, gha ime okennyẹ ahun puha!”

* **Isi Nke Isen:1** mọbu: Gẹgasa

⁹ 'Ya kẹ Jesu nọ jụ a, si, “Kị wụ ẹfan ị?” Ọ nọ shiari, si, “Efan m wụ Igunrun, makele ẹnyi bu ọda.” ¹⁰ 'Ya ọ nọ riokenme Jesu y'a chupule we ime egbere hu.

¹¹ Ogen hu, o nwe igwee ezin ri a kpa nni elu oke nokunme mkpenren ohimin hu, ehụ ebahun we ri. ¹² Eje-mmọn ndi hu nọ riọ a, si, “Chụ ẹnyi yesonme ime ezin ndini; ni ẹnyi ban ime we.” ¹³ Ọ nọ ni we; 'ya eje-mmọn ndi hu nọ gha ime okennyẹ hu puha, banyesonme ime ezin ndi hu, ezin ndi hu ile nọ gi ọsọ kpotu, zunban ime mirin Galili ebahun, ragbu enwen we. Ezin hu ile ri ihien nọke nnu isen.

¹⁴ Ndi-ndu ezin ndi hu nọ gbajenme d'a gwa ndi obodo we le umu-ali ndi ri egbere hu ihien meni. We ile nọ puha d'e lee ihien meni. ¹⁵ 'Ya we nọ bia d'e kunrun Jesu; we nọ hun onye hu igunrun eje-mmọn te ri ime ẹ: ọ nodihu ali, o yi hu ekwa, o gi hu ezigbo uche ẹ—egun nọ tu we. ¹⁶ Ndi o me ẹnya nọ gwa we ihien me okennyẹ hu eje-mmọn te ri ime ẹ le ezin ndi hu.

¹⁷ 'Ya we nọ rioma Jesu n'ọ gha egbere we pu.

¹⁸ Ogen Jesu gi banko ime ugbo, okennyẹ hu eje-mmọn te ri ime ẹ nọ riọ a n'ọ sonme ẹ.

¹⁹ Kani Jesu nọ jụ a, si, “Laburu ndi nke i d'a gwa we oken ihien Osolobue meni i, le k'ọ mehan n'i omiken.”

²⁰ 'Ya okennyeni nọ pu, ghagbama obodo iri hu nọgbamani w'a kpo Dikapolisi, a gwa we ihien Jesu men'e. Ọ nọ tu we ile nu n'a ẹnya.

*Jesu A Zuo Okpoho Ihien Ri A Gba, Kpotien
Nwata Nwunhunnị
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

21 Oge Jizosị gi gi ụgbọ-mirin fetuguzi mirin ahun, kinhenzi azuun hun-ebọ, igunrun hi-ogbe no fihunme e mkpenren mirin ebahun. 22 Onye ohu w'a kpo Jairosi, hun wu onye ohu ime ndi-isi ulo-ofufe no bia; oge o gi hun Jesu, 'ya o no dannị Jesu ali; 23 rikemme e, si, "Emu ri a ku nwa m okpoho hun nta, o d'a nwun. Dodo bia d'e bu aka i kwasi a, zuo a, keni o ri ndun!"

24 Ya Jizosị no sonme e. Igunrun hi-ogbe nozi sonme we, we ile hu a fufa Jizosi.

25 Ime igunrun hu, o nwe okpoho ihien ri a gba kete ahua mmebuo. 26 O hunjugo enya aka ndi idibie, d'e ru ni ihien a guo a aka, kani, hun nke o gi dinhin, o hude a jowaye njo. 27 Makeni o nugo banyeni Jizosi, o no gha azuun nokunme Jizosi ime igunrun hu, metu ekwa a aka; 28 makeni o si enwen e, "Omeni m k'a sahu aka metu ekwa a aka, m sikọ d'a ri mma." 29 Hun o gihu metu ekwa Jesu aka, ihien ri a gban'a no kusi ozigbo—ke ehụ don me e, o no marin n'o dinhinguo. 30 Ozigbo, Jesu no marin ni iken a ghaole ime e pu, o gbehuto ime igunrun hu, si, "Onye metu ekwa m aka?"

31 Umụ-azuun a no si a, "I hu a hun igunrun ihian ri a fufan'i, y'a jumazi 'Onye metu m aka?' " 32 Kani Jizosi hukwo e lehunme enya n'o hun onye o wu. 33 Makeni okpoho hu a maringuo ihien me n'e, ya o no gi egun le ehio-omuma-nni bia d'a dannị Jesu ali, gwapucharin a ezioku. 34 Jesu no si a, "Nwa m, okukwe i e meguo i dinhin; lama, udon 'ya ri ni i, dinhincharin ime nsongbu i."

35 Ebe Jizosi rikwo e ku, ndi-ozu no gha iwe Jairosi bia, si a, "Nwa i a nwunhuguo, k'i nozi e songbuni

onye-nkuzi?” ³⁶ Kani, oge ihienni we ri e ku gi feban Jesu ntin†, o no si Jairosi, “Atule egun, ka kwerihu!”

³⁷ Jesu anini ndi ozo son e kari Pita le Jemisi le Jonu wene Jemisi. ³⁸ Oge we gi ru iwe onye-isi ulo-ofufe hu wu Jairosi, Jesu a hun oken isusu le ndi ri a kwan ekwan, e goshi elu. ³⁹ Oge o gi banye ime ulo, o no si we, “Ki wu isusuni? Ki onu ri a kwanni? Nwata ahun a nwunhunni, o rihu uran!” ⁴⁰ 'Ya we no muma Jesu emu. Kani, oge o gi chupuguu we ile ezi, o no weri nedi le nne nwata ahun le umu-azuun a eto ahun ya le we wi, we ile no wiri banye mmughe ebe nwata hu dine. ⁴¹ 'Ya o no kwodon nwata hu aka, si a, “Talita, kum!” 'Ya wu, “Nwata okpoho, m si i lihi!”

⁴² Ozigbo, 'ya nwata ahun no lihi oto, jehunmeme. (Nwata hu wu nwa aha mmebuo.) O no tikenme we ile enya. ⁴³ Jesu no dokenme we aka ntin, si we a gwakwole onye owule ihien meni, o no si we, ye nwata hu ihien-oriri ri.

Isi Nke Isin

Ndi Obodo Nazareti A Ju Jizosi
(*Mat 13.53-58; Luk 4.16-30*)

¹ Jizosi a gha ebuhu pu, o no si obodo e wu Nazareti*, umu-azuun a no sonme e. ² O ru Uhuohin Izu-iken, o no kuzime ime ulo-ofufe. O tu ndi bu oda ri a nun'a enya, we hu a si, “Elebe ke okennyeni no nwonhen ihien ndini ile? Elee amamihienu wu hunni we ye e? Elebe k'o no nwonhen iken o gi a

† **Isi Nke Isen:36** moyu: Kani, Jesu egonden ntin ihien we ri e ku.

* **Isi Nke Isin:1** obodo o no sue

rụn oken ọrụn-atụmenya ndịni ọ ri a rụn? ³ Ọnwan ẹlẹ Kapinta, nwa Meri? Ọnwan ẹlẹ nwenẹ Jemisi ẹlẹ Josisi† ẹlẹ Judasi ẹlẹ Saimonu? Ẹlẹ ẹnyi ẹlẹ umunẹ-ẹ-ikpoho ri ebeni?” 'Ya kẹ izize ẹ nọ ban wẹ, wẹ nọ legberi ẹ.

⁴ Jizosi nọ si wẹ, “W'a gbaye onyẹ-amuma agbaye ebe ọwụlẹ wezuka ime obodo ẹ ẹlẹ ebe ndi nke ẹ ri ẹlẹ ime ezi-ẹ-ulo a.”

⁵ Ọ sani ẹka rụn ọrụn-atụmenya ebehu, kari ndi buleni oda emu ri a ku o bu ẹka kwasị zuo. ⁶ Ọ nọ tu a ẹnya ni enwe wẹ okukwe.

Jesu E Zipu Umụ-azuun Mmẹbuo Hu
(Mat 10.5-10; Luk 9.1-6)

'Ya kẹ Jesu nọ jensonmeme obodo-obodo mesonme ekere-ekere ri egberẹ hu, a kuzi wẹ. ⁷ Ọ nọ kpọ umụ-azuun a mmẹbuo hu, zipu wẹ mmadu ẹbuo-ẹbuo, ye wẹ iken w'e gi a chupu eje-mmōn. ⁸ Ọ si wẹ, unu jenkoni, ewerile ni ihien ọwule kari okpo: ewerile ni ihien-oriri mobu egbo, ebule ni ẹkpa. ⁹ Yiri ni akpukpo-uku; ka ewerile ni ewo ozọ che ni hun onu yi. ¹⁰ Ọ sizi wẹ, “Ulo ọwule onu banye, nodi ni ebahun d'e ru mgbe unu gha obodo hu pu. ¹¹ Kani, obodo ọwule nabanhanleni unu, mobu ju ni egonko wẹ onu ntin, unu pukoni, kpukpupu ni ejan ri onu uku toni wẹ. Iya jenko d'a wuru ihien w'e gi shiagbu wẹ eri.”

¹² 'Ya wẹ nọ jenne d'e gwasonme wẹ roghari; ¹³ a chupusonme wẹ eje-mmōn bu oda, a tankpu ndi emu ri a ku uden olivu, a zuo wẹ.

Onwun Jonu Hun E Me Mirin-Chuku
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

† **Isi Nke Isin:3** Josefụ

14 Eze wu Herodu no nu ihien ndini Jesu ri e me—makeni efan Jesu a kpogbari ole. O nwe ndi ri a si, “Jonu hun e me mirin-Chuku ro, o ghaguo onwun lihi, 'ya hain o gi nwe iken o gi a run orun-atumenya ndini.” 15 Ndi hu ime we si, “Elaija ro.” Ndi ozọ si, “Onye-amuma ro—rike ndi-amuma mbu.” 16 Kani, ogen Herodu gi nu a, o no si, “Jonu hun m bepụ isi a ghaole onwun lihi.”

17 Herodu ku enina makeni Herodu le enwen e zi we d'a nwunrun Jonu, ken e egbun, kpokin e ye ulongan, make ufiri Herodias nwunye nwen Herodu wu Filipo, hun Herodu jen d'a luma; 18 ufiri ni Jonu si Herodu, “Iwu ekwerini n'i weri nwunye nwen i luma; i ri a dan Iwu Osolobue.” 19 Ize Jonu no zeme Herodias; o te cho n'o gbu Jonu, kale o sani aka. 20 Egun Jonu a tu Herodu makeni Herodu a maringho ni Jonu wu onye ezi-omume le onye ri nsọ, Herodu anini we gbu e. O suo Herodu n'o gon ntin oku Jonu osuon'a n'o gbu e mgbu obi ogen owule o gi nu a.

21 Omequu, efe no puhani Herodias uhuhin hu we gi a nyanhan omumu Herodu. O ru uhuhin hu, Herodu no kpo oriri hi-ogbe. Ndi o kpo 'ya wu oriri wu ndi-isi Orun-ebo le ndi oki-agma, le ndi we marin amarin ime Galili. 22 Ogen nwa Herodu okpoho hun w'a kpo Herodias‡ gi puha, ten egu, o no suo Herodu le ndi-obia a usuo oda-oda; Herodu no si nwata hu, “Ri o m ihien suo n'i, m jenko d'e ye i y'e.” 23 O no kun iyi, si, “Ihien owule i ri o m, m sikọ d'e ye i y'e, osuon'a n'i si m kebe ali-eze m uzọ ebuo ye i azuun ohu.” 24 Nwata okpoho hu no jen

‡ **Isi Nke Isin:22** mbu: nwa Herodias okpoho

d'a jụ nne ẹ, si, “Kini ke m siko d'a rịọ?” Nne ẹ nọ za a, si, “Isi Jọnu hun e me mirin-Chuku.” ²⁵ Ozigbo, o nọ gbakin-azuun buru eze, si a, “M cho n'i gi mgbadon § ye m isi Jọnu hun e me mirin-Chuku kiken!” ²⁶ Ihienni nọ fu eze, kani, make iyi o kun le ndi obia a, o choni n'o si nwata-okpoho hu mba. ²⁷ O nọ zi onye-agma ime ndi ri e dun'e e che e nche jen d'e behe isi Jọnu. Onye-agma hu nọ jen ime ulon-gan, bepụ Jọnu isi. ²⁸ O nọ gi mgbadon buhe ẹ, bu ẹ ye nwata-okpoho hu, nwata-okpoho hu nọ bu ẹ jenni nne ẹ. ²⁹ Ogen umu-azuun Jọnu gi nu ihienni, we nọ bia d'e buru ehụ a li.

Jesu E Ye Igunrun Hi-ogbe Ihi-en-oriri
(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jón 6.1-14)

³⁰ Ogen ndi-ozu hu pu-ichen gi lua, we nọ fihunme Jizosi; we nọ gwa a ihi-en ile we run le ihi-en ile we kuzi. ³¹ O nọ si we, “Pucha ni, ni enyi si ebe ihian bileni keni unu zu iken ekerẹ!” (O ku ihienni makeni ndi bu oda ri a bia, a la, nke wu ni Jesu le umu-azuun a ahundeni efe ri ihi-en-oriri.) ³² Iya le we suo nọ banye ugbo-mirin si ebe ihian bileni. ³³ Ndi bu oda hun we ke we jenkọ, we nọ marin ni uwe ro, ya we nọ gha obodo ri ichen-ichen weri ukụ gbama oso, buni we uzọ ru ebahun. ³⁴ Ogen Jesu gi gha ime ugbo pucha, o hun igunrun ahun hi-ogbe, omiken we e jun ẹ obi, makeni we nọ ke atunrun nwonleni onye-ndu, o nọ kuzime we ihi-en bu oda.

³⁵ Ogen eki gi gime, 'ya umu-azuun a nọ bia d'e kunrun ẹ, si, “O nwonni onye bi ebeni enyi ri bu ohihi a gbamaguo; ³⁶ gbashia ndini ni we shi ali-ofia le obodo ndi mesonme ekerẹ-ekerẹ ri ehụ ebeni d'e

n̄onrin ihien wẹ jenkọ d'e ri.” ³⁷ Jesu nọ sị wẹ, “Ọnụ lẹ enwẹn unu, ye ni wẹ ihien wẹ siko d'e ri.” Wẹ nọ jụ a, sị, “Nị ẹn̄yi hun egho ọrun akpu-uhuohin ọgun-iri n̄onye ndini ile bredi wẹ k'e ri?” ³⁸ Jesu nọ sị wẹ, “Ogbe bredi ole kẹ ọnụ gi? Jẹn ni d'e lele ẹ.” Ogen wẹ gi lelegu a, wẹ nọ sị a, “Ogbe isen lẹ azun ebuo.” ³⁹ Ọ nọ sị wẹ gwa ndi hu nodi ali okudu-okudu elu irurue ndun ri ebehu.

⁴⁰ Ndi hu nọ nodisonme okudu-okudu: ndi hu ime wẹ madu ọgun-isen, ọgun-isen, ndi hu ime wẹ iri-kwasị-ogunnai, iri-kwasị-ogunnai. ⁴¹ Ọ nọ wesi ogbe bredi isen hu lẹ azun ebuo hu enu, lee ẹn̄ya elu-igwee, ye Osolobue ekele. Ọ nọ bebe bredi ndi hu buye umu-azuun a d'e ye wẹ. Ọ nọ kebezikwo ni wẹ azun ebuo ndi hu.

⁴² Wẹ ile nọ rijunchanrin efo. ⁴³ Ogen wẹ gi tutukomegu bredi lẹ azun wẹ rihodu, o jun ukpali mmebuo. ⁴⁴ Ikennyẹ ri ime ndi ri ihien-oriri hu wu mmadu ọgun-iri kwasị nnu-mmebuo, 'ya wu nnu-uku isen.

Jesu E Jẹn Ijẹn Elu Mirin
(Mat 14.22-23; Jọn 6.15-21)

⁴⁵ Jesu nọ zipu umu-azuun a ozigbo, sị wẹ banye ime ugbo keni wẹ bu n'ẹ ụzọ si Besaida hun ri azuun ohimin hu hun-ebọ. 'Ya nwen nke nọ gbashi igunrun hu. ⁴⁶ Ogen o gi gbashiagu wẹ, ọ nọ si elu ugu d'e me ekpere. ⁴⁷ O ru ogen ẹn̄yasi, ugbo e ru etintinnai mirin ahun bu Jesu suo ri akpakali. ⁴⁸ Ọ nọ hun a n'ọ ri a fu wẹ ọrun inyanshi ihun makele ufere ri e bukin wẹ azuun. Ihien rike okuloku eto utuntun, ọ nọ jenhen ijẹn elu mirin d'e kunrun wẹ. O te k'a ghafe wẹ. ⁴⁹ Ogen wẹ gi hun a k'o jenkọ ijẹn

elu mirin, wẹ ro ni onye-mmọn rọ, 'ya wẹ nọ yi oro — ⁵⁰ make ni egun tuma wẹ ke wẹ ile hun a. Jesu nọ kuye ni wẹ oku ozigbo, si, “Mme rọ, atule ni egun!” ⁵¹ Ya o nọ banye ni wẹ ime ugbo, ufere hu nọ kusi. O nọ tikenme umu-azuun a enya, make ni ⁵² aghotani wẹ orun-atumenya ahun o gi bredi hu run, make ni obi wẹ ze eze.

*Jesu A Zuọ Onye Emu Ri A Ku Ime Genesareti
(Mat 14.34-36)*

⁵³ Ogen wẹ gi fetuguu “ohimin” hu, e ru wẹ obodo Genesareti, wẹ nọ lime ugbo-mirin wẹ ebegu. ⁵⁴ Ozigbo wẹ gha ime ugbo-mirin puha, ndi ri ebegu nọ marin ni Jesu rọ. ⁵⁵ Wẹ nọ gi oso ghagbame egerere hu ile, e gi ute e buhe ndi emu ri a ku ebe owule wẹ nu ni 'ya k'o ri. ⁵⁶ Ebe owule Jesu jen—ke obodo me ntin ke hun shia-efo ke ali-ofia, wẹ hu e bu ndi emu ri a ku a to ime afia, a rifo Jesu ni wẹ metuhu ntin ewuru e eka; ndi ile hun metu a eka nọ dihin.

Isi Nke Ẹsa

*Ođinali Ndi Nedi Kani
(Mat 15.1-9)*

¹ Ndi Itu-Farisi le ndi hu ime ndi-nkuzi Iwu hun gha Jerusalem bia nọ fihunme Jesu. ² Wẹ nọ hun a ni ndi hu ime umu-azuun a ri e gi eka runi e ri ihien-oriri, ya wu, eka wẹ kwoleni ke wẹ don a kwọ.

³ (Make ni ndi Itu-Farisi le ndi Ju ile ara ri ihien-oriri mmani wẹ kwọ eka hun wẹ gi e donme enwen wẹ nsọ. W'e gi e e mezu omenali ndi nedi wẹ kani; ⁴ wẹ gha afia lua, eriko wẹ ihien owule mmani

ke wẹ chanchanguu enwen wẹ;* o nwonsonmezi imerinme ihien w'e me hun wẹ gi e donme omenali; ke ichanchan mkpu, ite, le ihien ndi ozo wẹ gi igwe memẹ, hun w'e gi e shi ihien-oriri le ihien wẹ gi e dine.)

⁵ Ya ndi Itu-Farisi le ndi-nkuzi Iwu ahun no nwan ju Jesu ajuju, si, “Ki hain umu-azuun i gileni e donme omenali ndi mbu, e gi eka runi e ri ihien-oriri?”

⁶ O no si wẹ, “Ezioku ke Azaya ku banyeni unu ndi ihunnai ebegu wẹ no de e ni:

‘Ndiri gi ugbon-onu
a gbaye m,

kale obi wẹ
e teke ebe m ri;

⁷ ofufe olal'iji
ke wẹ ri e fe m,
w'a kuzi omenali ihian tume
noke si Iwu Osolobue ro.’

⁸ Onu e bu Iwu Osolobue che usuo, kwonkenme omenali ihian.”

⁹ O no si wẹ, “Onu marin ke unu don a kpachanpu enya a lato Iwu Osolobue, keni onu hun uzọ e donme odinali unu! ¹⁰ Makeni, Mozizi si, ‘Gbaye nedi i le nne i’, siji, ‘Onye owule kpari nedi e mobu nne e, wẹ k'e gburiri a.’ ¹¹ Kani, unu si ni onye sihu nedi e mobu nne e, ‘E weguo m ihien nke m'e ye i ye Osolobue oyiye,’ ¹² ohun e higuo, unu a nikozi a meni nedi e mobu nne e ihien owule. ¹³ Enina ke unu gi e me oku Osolobue a pazile ire keni onu hun uzọ

* **Isi Nke Ẹsa:4** ...wẹ gha afia lua, eriko wẹ ihien owule mmani ke wẹ chanchanguu enwen wẹ ke wẹ don a chanchan gi donme enwen wẹ nsọ.

chedon omenalị unu a kuzi. Unu e mesonmezi ihien bu oda no enina.”

Ihien Ndi E Meru Ihian
(Mat 15.10-20)

¹⁴ Jesu no kpozunhanzi igunrun hu, si we, “Onu ile, gon ni m ntin, ni unu ghota: ¹⁵ O nwonna ihien a banye ime ihian hun e merun'a. Kama, ihien gha ime ihian puha wu ihien e merun'a.” ¹⁶ [Onye nwe ntin o gi a nu ihien y'a nu.] ¹⁷ Ogen o gi na igunrun hu to banye ime ulo, 'ya umu-azuun a no si a kowa ni we ilu hu. ¹⁸ 'Ya o no si we, “Ya wu, unu le enwen onu aghotazikwoni? Unu aghotani ni ele ihien banye ime ihian e meru a? ¹⁹ Makeni o banyeni ime obi e, kani, ime efo a k'o banye, o gha erira shi mgbugbu-nsin.” (O gi ihieni ku ni ihien-oriri ile ri ochan†.) ²⁰ O no sizi, “Ihien gha ime ihian puha wu ihien e merun'a. ²¹ Makeni, ime ihian, ime obi ihian, ke ihien ndini gha a puha: eje-iroro, udi ughere ri ichen-ichen, izun-ohin, igbu-ochu, ²² ina-nwunye-ihian le izo-uku-eye-ofia, enya-uku, ime ihien-ifenren, ndufie, obibi 'mme-nwon-enwen-m, enya-ufu, nkuto, mpache le nzuzu. ²³ Ime ihian ke eje-ihien ndini ile a gha a puha, e meru a.”

Okukwe
(Mat 15.21-28)

²⁴ Jizosi no gha ebegu buli, shi egerere Taya. O no banye ime ulo ohu; o te choni ni onye owule marin n'o ri ebahun, kani o sani aka zueri.

²⁵ Ozigbo, okpoho ohu eje-mmom ri ime nwa-okpoho no nu banyen'e, 'ya okpoho hu no bia d'e

† **Isi Nke Eṣa:19** Ya wu ni we jenkọ d'a saaka ri we ile.

gbun'ẹ osekpu. ²⁶ Okpoho ahun wu onye alị ozo, ẹle onye Ju; ndi Finishia mu a, Siria wu alị we. O no rịo Jesu n'ọ chupu eje-mmọn hu rị ime nwa a. ²⁷ Jesu no si a, “Ni umuaka rigude, make ni o rini mma ni ihian buru ihien-oriri umuaka tuye ni nkite.” ²⁸ Ya okpoho hu no si a, “Ezioku ro Di-nwonni-enyi; kale, nkite rị okpuru teburu e ri ifunfun ihien-oriri gha ebe umuaka no e ri a danto alị.” ²⁹ Ya Jesu no si a, “Make ufiri ihien ni i ku, lama, eje-mmọn hu a ghaole ime nwa i pu.” ³⁰ Ogen o gi ru ulo, o no hun nwata hu k'o dine elu bedi, eje-mmọn hu a pugo.

Jesu A Zuọ Onye Odin Ghaleni E ku Oku Ohunma

³¹ Jesu no gha egerere alị Taya pu, ghashi alị Sidonu puha azuun obodo iri hu nogbamanị hun w'a kpo Dikapolisi, hun nokunme “Ohimin” Galili. ³² We no wehe n'ẹ okennyẹ ohu, onye ntin-okin hun ghaleni e ku oku ohunma, we no rịo Jesu n'ọ bu ẹka kwasị a. ³³ Jesu no weri ẹ pu ebahun igunrun hu rị. We ẹ si usuo ebe ihian rileni, o no ru mkpinsin ẹka ye ẹ ime ntin, juu eson ye mkpinsin-eka, gi eson hu de ẹ ire. ³⁴ Ya o no lee enya elu-igwee, gi okwonlwa si, “Efa.” Efa wu “Shiapu”.

³⁵ Ozigbo, ntin okennyẹ hu no shiapu, ire ẹ a topu, o no kume oku ohunma. ³⁶ Jizosi no si we agwale onye owule; kanị k'o don rị a gwa we ekule, erira ke we don rị e kumenme ẹ. ³⁷ O tu we ile enya oda-oda, we no si, “O me ihien ile ohunma! O mede onye ntin-okin numa ihien, mede onye odin kume oku!”

Isi Nke Ɛsato

*Jesu E Ye Mmadu Nnu-iri Ihien-oriri
(Mat 15.32-39)*

¹ Ogen hu, igunrun ozo hi-ogbe no gbackikome; o meguu, makeni ihien we siko d'e ri aria, Jizosi no kpo umu-azuun a, si we, ² "Omiken igunrunni ri e me m, makeni mme le we a nopusole akpu-uhuhin eto, bu enwonzi we ihien we jenko d'e ri. ³ M si we bu egun lama, we siko d'a suohito uzo makele ndi hu ime we gha ebe tegbu enwen e bia." ⁴ Umu-azuun a no ju a, si, "Elebe ke ihian jenko d'a no hun bredi hun siko d'e jun ndini ile efu ime ebeni ihian bileni?" ⁵ O no ju we, si, "Ogbe bredi ole ke onu nwon?" We no za, si, "Esa." ⁶ 'Ya o no si igunrun hu nodisonme ali akpakali; o weri ogbe bredi esa hu, o yeguu ekele, o no bebe we, we we ye umu-azuun a ni we ke ni ndi hu 'ya, umu-azuun a no ke ni igunrun hu 'ya. ⁷ We nwonzikwo azun me kirikiri buleni oda; o yezikwo ekele make azun ndini we, o no si umu-azuun a kezikwo ni we 'ya. ⁸ Igunrun hu no ri, efu e jun we, ifunfun e hoduni hun we kponkikome jun ukpali esa. ⁹ Ndi ri ihien-oririni ri ihien rike mmadu nnu-iri. 'Ya o no gbashia igunrun hu. ¹⁰ Ya le umu-azuun a no banye ugbo-mirin ozigbo si egerere Damanuta.

*Ndi Itu-Farisi Si A Ghosi We Ihien Ahima
(Mat 12.38-42; 16.1-4)*

¹¹ Ndi Itu-Farisi no bia d'e kunrun Jesu, dosonme e ndondo, si a ghosi we ahima hun siko d'a ghosi we n'o gha elu-igwee bia. We gi ihieni shi n'e onyan. ¹² Kanj, Jesu no sun oken uden, si, "Ki hain ndi agboni gi a cho ahima? Ezioku ke m ri a gwa onu, o nwonni ahima owule we jenko d'a ghosi agboni!"

13 Ọ nọ na wẹ to, banyezi ime ụgbọ-mirin, fetu azụun hụn-ebọ.

*Yisti Ndi Itu-Farisi Le Nke Herodu
(Mat 16.5-12)*

14 Ụmụ-azụun a nyanhannị weri brẹdi; ogbe ohu sụọ kẹ wẹ gi ime ụgbọ-mirin ebẹhụ. 15 Jizọsị nọ dọ wẹ ẹka ntịn, sị wẹ, “Elekwọ nị ẹnya! Kpachanpụkwọ nị ẹnya makẹ yisti ndi Itu-Farisi le nke Herodu.” 16 Wẹ nọ sị ibe wẹ, “O ku ihienni makeni ẹnị e gi brẹdi.” 17 Jesu a maringụọ ihien wẹ ri e ku, ọ nọ sị wẹ, “Kị haịn unu gi e ku oku brẹdi onu gileni? Unu e ke leghamakwọ nwan ụzọ? Unu e ke ghotamakwọ nwan? A kpokingụọ wẹ obi unu? 18 Onu nwẹ ẹnya bu unu a ra gi ẹ legha ụzọ? Unu nwẹ ntịn bu onu a ra gi wẹ nụ ihien? Unu a nyanhannị? 19 Ogen m gi bebe ni mmadu ogun-iri-kwasị-nnu-mmẹbuọ ogbe brẹdi isen, ukpalị ole kẹ ifunfun ẹ wẹ rihodu jun?” Wẹ nọ sị a, “Mmẹbuọ.” 20 Ọ sịzi wẹ, “Ogen m gi bebe ni mmadu nnu-iri ogbe brẹdi ẹsa, ukpalị ole kẹ ifunfun ẹ wẹ rihodu jun?” Wẹ nọ sị a, “Ɛsa.” 21 ‘Ya ọ nọ sị wẹ, “Unu e ke ghotakwọ nwan?”

Jesu A Zuọ Okennyẹ Ɛnya-ishi Ime Obodo Besaida

22 E ru wẹ Besaida, wẹ nọ wẹhēni Jesu okennyẹ ẹnya-ishi, riọ a n'ọ metụ a ẹka. 23 Ọ nọ weri okennyẹ hụ ẹka, du ẹ pụ ime obodo hụ, ogen o gi buguụ ẹsọn che ẹ ẹnya, buguụ ẹka kwasị a, ọ nọ jụ a, sị, “O nwonghọ ihien i hụn?” 24 Okennyẹ hụ e lee ẹnya elu, ọ nọ sị, “M hụ e legha ihian, kanị wẹ nọ kẹ osisi rị e jen ijen.” 25 ‘Ya Jizọsị nọ buzi ẹka che ẹ ẹnya; ọ kparapụ ẹnya, ọ nọ leghamazị ụzọ, leghama ihien ile ohunma. 26 ‘Ya Jizọsị nọ zi ẹ lama, sị, “I lakoni, abanyekwọle ime obodo d'a gwa wẹ.”

Pita E Ku Onye Jizọsi Wu
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Jesu le ụmụ-azụun a nọ si obodo ndi me ekere-ekere hun nokunme obodo Sizeria-Filipi; ebe we jenkọ, o nọ ju ụmụ-azụun a, si, “Onye ke we si ni 'ya ke m wu?” ²⁸ We nọ za a, si, “O nwe ndi si ni i wu 'Jonu hun e me mirin-Chuku' ndi ozọ si, 'Elaija' ndi ozọ si, 'Onye ohu ime ndi-amuma mbu.' ” ²⁹ O nọ ju we, si, “Onye ke onu le enwen unu si nwan ni 'ya ke m wu?” Pita nọ za a, si, “Iyü wu Kraisti*, Onye Hu Osolobue Tume.” ³⁰ Jesu nọ dokenme we eka ntin, si we agwakwole onye owule onye o wu.

Jesu E Ku E N'o K'a Nwun, Lihizi
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Jesu nọ kuzime ụmụ-azụun a, ni, Nwa nke Ihian jenkọ d'a ta oken afunfun ri ichen-ichen, ndi-isi le ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu sikọ d'a ju a to. We jenkọ d'e gbu e; kani, hun m'e akpu-uhuhin eto, o jenkọ d'a gha onwun lihi. ³² O gwapu we ihien ndini, o gini ilu ku e. Pita nọ weri e si usuo jugboma a. ³³ Kani, o gbehuto, lee ụmụ-azụun a, o nọ jugbo Pita, si, “Gha ebe m ri pu, Ekwensu! Makeni y'a rini e ro nke Osolobue, kani, nke ihian!”

³⁴ O nọ kpozunhan igunrun hu le ụmụ-azụun a, si we, “Onye cho n'ọ wuru nwa-azụun m, onye hu jenkọ d'a juriri enwen e, buru obe† e, sonme m. ³⁵ Makeni, onye owule cho n'ọ ghe isi, isi e jenkọ d'a to a; onye owule tuhu ndun a make ufiri mme

* **Isi Nke Ɛsatọ:**29 Mezaya † **Isi Nke Ɛsatọ:**34 Ogen ahun, ndi Rom e gi obe we gi osisi mememe e gbu onye we ma ikpe-onwun. Onye hu e buru obe e sonme ndi-agma hun jenkọ d'a kpozun'e. We kpozun a elu-obe, a nodi we ebegu e che nche d'e ru n'ọ nwunhun.

lẹ ozioma jenkọ d'a zuọpuha ndun a. ³⁶ Elee erere ke ihian jenkọ d'e nwonhen omeni o nwonrin uwa ile kale o tuhu ume-ndun a? ³⁷ Eghee, kini ke ihian jenkọ d'a saeka ye gi gbari ume-ndun a. ³⁸ Onye owule hun ri e me ifenren m le ihien m ku ime agboni jogbu enwen e enya rileni uzọ ohu, mme wu Nwa nke Ihian siko d'e me ifenren onye hu ogen mme le ndi mmon-ozu ri nso jenkọ d'e gi bia—ogen ahun m jenkọ d'e gi ogho Nedi m bia.”

Isi Nke Itenei

¹ Jesu no siji we, “Ezioku ke m ri a gwa onu, o nwon ndi wuzo ebeni hun jenkoleni d'a nwun d'e ru mgbe we hun Ali-eze Osolobue k'o gi iken hi-ogbe bia.”

Jizosi E Nwonhuto

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Akpu-uhuhin isin a ghafegu, Jesu no weri Pita le Jemisi le Jonu, duru we shi elu-ugu jen elu oda-oda, ya le we suo no nodi ebegu. Id'anya umu-azun a ebegu, Jesu no nwonhuto, ³ ekwa a no henrin nke ochan, e gbuke—nwunkari hun onye owule ri ime uwa jenkọ d'a saeka su we. ⁴ 'Ya ke Elaija le Mozizi no nwonpuha ebegu we ri, e son Jesu e ku oku. ⁵ Pita no si Jesu, “Onye-nkuzi, o rika mma ni enyi nodichanrin ebeni! Ni enyi memẹ odu eto, ohu jenkọ d'a wu nke i, ohu wu nke Mozizi, ohu wu nke Elaija.” ⁶ (O marinzi ihien o siko d'e ku, makeni egun ri a tu we). ⁷ 'Ya orukpu no puha d'e kpume we; olu no gha ime orukpu ebegu hanpuha, si, “Onwan wu ezi Nwa m; gon n'e ntin!” ⁸ We

nọ lehunmẹ ẹnya ozigbo, kanị a hunzini wẹ onye ọwụlẹ kari Jesu sọ.

⁹ Ogen wẹ lẹ Jizọsị gi gha elu-ugu hụ hidanla, ọ nọ sị wẹ, “Agwakwọlẹ ni onye ọwụlẹ ihien unu hun d'e ru mgbe Nwa nke Ihian ghaguụ onwun lihi.” ¹⁰ Wẹ nọlẹni gwa onye ọwụlẹ, kanị wẹ sọ nọdị, wẹ hụ e ku ẹ, a jụ ihien “igba onwun lihi” wụ. ¹¹ Ya wẹ nọ jụ Jizọsị, sị, “Kị haịn ndi-nkuzi Iwu gi sị ni Ịlajja jenkọ d'e bu'zọ biaguụ?” ¹² Ọ nọ za wẹ, sị, “Ezioku rọ ni Ịlajja siko d'e bu'zọ bia keni ọ kwademechanrin ihien ile. Kị ọnu rozi nwan ni 'ya haịn Ẹkukwo-nso gi sị ni Nwa Nke Ihian jenkọ d'a ta oken afunfun, ni wẹ siko d'e legberi ẹ?” ¹³ M rị a gwa unu ni Ịlajja a biaguụ, kanị e meguo w'a ihien sọ ni wẹ—rike ke Ẹhuhọ-nso don ku banyen'e.”

*Jizọsị A Zuo Nwata Okennyẹ Eje-mmọn Rị Imẹ E
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43)*

¹⁴ Ogen wẹ gi kunrun umu-azunun a ndi ozo, wẹ nọ hun igunrun hi-ogbe fihunmeni wẹ, lẹ ndi hụ ime ndi-nkuzi Iwu ke wẹ rị a doson wẹ ndondo. ¹⁵ Ogen igunrun hụ ile gi hun Jizọsị, ọ tū wẹ ẹnya ọda-oda, wẹ nọ ghaburu ẹ d'e kele ẹ. ¹⁶ Jesu nọ jụ umu-azunun a, sị, “Kini ke ọnu lẹ wẹ rị a do?” ¹⁷ Onye ohu ime igunrun hụ nọ za a, sị, “Onye-nkuzi, m wehe n'i nwa-m-okennyẹ; eje-mmọn hun ghaleni a ni a e ku oku rị ime ẹ; ¹⁸ ogen ọwụlẹ o gi kwondon ẹ, o bu ẹ e gbe ali, ufofo a gboma a ọnu, ọ tama nkwenren-eze, ehịu a ile e shiri. M sị umu-azunun i wẹ chupu eje-mmọn hụ, kanị asani wẹ ẹka.”

¹⁹ Jizọsị nọ sị wẹ, “Euu, agbo nwonlẹni okukwe! Elee ogen ke m'e sonru unu nọdị?! Elee ogen ke m'e dinruni unu ndidi?! Wehe ni ni m nwata hụ!”

²⁰ Wẹ nọ wẹhẹ ni Jesu nwata hụ. Hụn eje-mmọn hụ gihụ hụn Jesu, ọ nọ dọma nwata hụ, nwata hụ nọ dan alị, kpereme, ụfọfọ a gboma a ọnu. ²¹ Jesu nọ jụ nedi nwata hụ, si, “Kete elee mgbe kẹ ihienni bidon e?” O nọ si, “K’o ri nwa-ndu k’o dọma a. ²² Imerinme ogen, ọ tu a e ye ime okun le ime mirin keni o gbu e. Kani, omeni i saeka me ihien owule, y’e me ni enyi omiken, yeni enyi eka.” ²³ Jesu nọ si a, “I si, ‘Omeni i saeka?’ O nwonni ihien we ghaleni e ri-eka e me ni onye nwe okukwe.” ²⁴ Ozigbo, nedi nwata hụ nọ dankpopu ekwan, si, “E kwerigho m, ye ni m eka ebe m noleni nwe okukwe!”

²⁵ Ogen Jesu gi hụn a ni igunrun ri a gbaha d’e kunrun we, ọ nọ jugbo eje-mmọn hụ, si a, “Iyụ eje-mmọn odin hụn ri a napu nwatanị iku-okule inu-ihien, m si i gha ime nwatanị pu! Abanzile ime e ozo!” ²⁶ Mmọn hụ nọ yi oro; ọ dokenmeguu nwata hụ, ọ nọ gha ime e puha. Nwata-okennyẹ hụ nọ richanrin ke ozun, nkesini ndi bu oda nọ si, “O nwunole!” ²⁷ Kani, Jesu nọ kwondon nwata ahun eka, tu udon yen’e eka lihi, ọ nọ turu oto.

²⁸ Ogen Jizosi gi banyeguu ime ulo, umu-azuun a nọ ju a ebe ya le we suo ri a, si, “Ki hain enyi gileni saeka chupu a?” ²⁹ O nọ si we, “Ekpere* suo ke we gi a sa eka a chupu udini.”

Jesu E Kuzi Oku Onwun A, Kuzi N'o K'e Lihi
(Mat 17.22-23; Luk 9.43-45)

³⁰ Jizosi le umu-azuun a nọ pu ebahun, ghasi Galili. Jesu achoni ni onye owule marin ebe we ri, ³¹ makeni ọ ri a kuzi umu-azuun a, a si we, “We siko d’e we Nwa nke Ihian ye ndi siko d’e gbun’e; kani,

* **Isi Nke Itenei:29** mọbu: ekpere le ibu-onu

wę gbugu a, nke akpu-uhuohin eto, o lihi.” ³² Kani aghotanị wę ihien o ri e ku, bu egun anini wę ju a utaa.

*Onye Kachanrin Ibe E Ime Umụ-azuun Jesu?
(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)*

³³ E ru wę Kapanom, oge n wę gi banyegu ime ulo, Jizosi no ju umu-azuun a, si, “Ki unu rida a do oge enyi gi ri uzọ?” ³⁴ Kani azani wę Jesu, make ni ke wę ri uzọ, wę ri a do onye kachanrinni ime wę ile.

³⁵ Jesu a nodi ali, kpo umu-azuun a mmebuo hu, si wę, “Onye owule cho n’o wuru onye ibuzo, ya wuru onye ikpazuun, ya wuru odibo onu ile.” ³⁶ ‘Ya o no weri nwata ohu, bu e tume ihun wę. O no kon eka ye e olu, si wę, ³⁷ “Onye owule nabanhan onye ohu ime ndini make ufiri m, nabanhan m; onye owule hun nabanhanini m, ele mme k’o nabanhan, kani onye hun zihę ni m k’o nabanhan.”

*Onye Ghaleni A Lu Onu Ogun Ri Azuun Nke Unu
(Luk 9.49-50)*

³⁸ Jonu no si Jesu, “Onye-nkuzi, enyi hun okennyę ohu k’o ri e gi efan i a chupu eje-mmom, enyi no si a kusia, make ni o rini e son enyi.” ³⁹ Kani Jesu no si a, “Akusile n’a; make ni o nwonna onye gi efan m runguhu orun-atumęnya hun siko d’e kujakenrin oku m. ⁴⁰ Make ni onye owule hun ghaleni a lu enyi ogun ri azuun nke enyi. ⁴¹ Ezioku ke m ri a gwa onu, onye owule ye unu mkpu mirin ohu ra makele unu ri a za efan Kraisti, jenko d’a narin ugwo orun a.”

*Ihien E Buhe Njo
(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)*

42 “Onye ọwụle hụn mę onye ohu ime ụmụeka ndini kwerini ni m mę njọ, ọ ka mma ni wę yime onye ahun ọlo hi-ogbe olu, tu a ye ime ohimin. 43 ‘Ya wu, omeni eka i a hain i mę njọ, bepụ a. O ka mma ni i gi ehụ zulenı oke banye ndun kari ni y’e nwongho eka ebuo, bu y’e si okun-mmön, okun hu ghaleni e tinyun. [44 Ohori ri ebahun a ra nwun, okun rin’a ara tinyun.] 45 Omeni ukü i a hain i e mę njọ, bepụ a: ọ ka mma ni dan nguro banye ndun kari ni y’e nwongho ukü ebuo bu y’e si okun-mmön. [46 Ohori ri ebegu a ra nwun, okun rin’a ara tinyun.] 47 Omeni enya i a hain i e mę njọ, gupụ a, ọ ka mma ni gi enya ohu banye Ali-eze Osolobue kari ni y’e nwongho enya ebuo, a tu wę i ye okun-mmön. 48 Ohori ri ebegu a ra nwun, okun rin’a ara tinyun.”

49 “Wę k’e gi okun mę ihian suo ke wę don e gi nnu e mę ihien a suo. 50 Nnu ri mma; kani, o tuhu usuo a, nani ke y’a don mę e n’o suomazi usuo? A no ni ke nnu ebe ibe unu ri; e mę ni ni udon a ri egbata onu le ibe unu.”

Isi Nke Iri

Jesu A Kuzi Banyeni Mkpechan (Mat 19.1-12; Luk 16.18)

1 Jesu no gha Kapanom shi egbere Judia le n fetu Iyi Jodani. Igunrun ihian a gbakikomezi ebe o ri. O no kuzime we ke o don e mę ogen owule.

2 ‘Ya ke ndi Itu-Farisi no bia d’e kunrun Jesu, gi ajuju shin’e onyan, si a, “Iwu enyi e kwerigho ni okennyę kpechan nwunye e?”

3 O no za we, si, “Kini ke Mozizi gwa onu?”

⁴ Wẹ nọ sị a, “Mozizi sị nị okennyẹ jenkọ d'a saẹka de ẹhuhuọ-mkpechan, kpechan nwunye ẹ.” ⁵ Kanị Jizosị nọ sị wẹ, “Ufiri nị obi unu e zekẹ k'o gi deni unu iwuni, ⁶ kale, gha isi mbidon ahun Osolobue gi ke ihien lala ‘Osolobue ke wẹ oken le onyennyẹ’ rike ke Ekukwo-nsọ don ku ẹ, o nọ sị: ⁷ ‘Make onwan, okennyẹ sikọ d'a lato nedi ẹ le nne ẹ, d'a banye ni nwunye ẹ, wẹ ẹbuọ e henrin ohu.’ ⁸ Wẹ ẹbuọ a wuru ẹhu ohu. ‘Ya wu, ẹlezi wẹ ẹbuọ, kanị ẹhu ohu. ⁹ ‘Ya wu nwan nị ihien Osolobue wegbama, onye owule ekebele ẹ.”

¹⁰ Ogen wẹ gizi rị ime ulo, 'ya umu-azuun a nọ juzi a oku mkpechani. ¹¹ O nọ sị wẹ, “Onye owule kpechan nwunye ẹ luma okpoho ozo, ghere aghere; o meole nwunye ẹ njo. ¹² Erirazikwo, okpoho kpechan di ẹ, luma okennyẹ ozo ghere aghere—o zoguọ oku ye ofia.”

Jesu A Gozi Umu-ndu

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ O nwon ndi rị e wehe ni Jesu umueka n'o metu wẹ ẹka, kanị umu-azuun a nọ jugbo ndi hu weheni wẹ. ¹⁴ Ogen Jesu gi hun a, iwe nọ we ẹ, o nọ sị wẹ, “Nị nị umueka bia d'e kunrun m; akusile ni wẹ, makeni Ali-eze Osolobue wu nke ndi nọ enina. ¹⁵ Ezioku ke m rị a gwa onu, onye owule nabanhanleni Ali-eze Chuku nọke nwa-ndu, abanyeko a.” ¹⁶ O nọ pari umueka hu, bu ẹka kwasị wẹ, gozi wẹ.

Odafin Hu

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Ogen Jesu gi pukọ, okennyẹ ohu nọ gbaha d'e gbun'e osekpụ, sị a, “Onye-nkuzi oma, ki m'e me hun m'e gi nwehen ndun-itebite?” ¹⁸ Jesu nọ sị a,

“Kị haịn i gi kpọ m onye-oma? O nwonni onye ri mma wezuka Osolobue. ¹⁹ Y'a maringho ihien Iwu ku: ‘Egbule ochu; agherele, ezunle ohin; ebuokinle ihian onu; atunarinle ihian ihien e, gbaye nedi i le nne i.’”

²⁰ Okennyehụ nọ sị Jesu, “Onye-nkuzi, m hụ e donmę iwu ndini ile kete m'a marinle ihien*”

²¹ Kanị Jizosị nọ gi ihien-osusuo lee e, sị a, “O nwe ihien ohu ri a kon'i: jen d'e rekwama ihien ile i nwe; we egbo e ye ndi igbenyeh—y'e gi e nwe akule-uba ime elu-igwee, y'a bia d'e sonme m.” ²² Ogen okennyehụ gi nọ ihienni, o nọ ronme ihun, sukuru pu, makeni o nwe akule-uba oda.

²³ Jizosị e lehunme enya, o nọ sị umu-azuun a, “N'o fuka orun ebe ndi idafin jenkọ d'a nọ banye Ali-eze Osolobue!” ²⁴ Okuni nọ tu umu-azuun Jizosị enya. Kanị Jizosị nọ sizi we, “Umu m, ni Ali-eze Osolobue fuka orun obanye! ²⁵ O ka nfe ni anyinnyan-mkpukpuke wu kamelu ghafe enya oloden kari ni odafin banye Ali-eze Osolobue.”

²⁶ O tu we enya oda-oda, we nọ juma ibe we, sị, “Onye sikọ d'a sazi nwan eka nwe nzuopuha?”

²⁷ Jesu e lee we, o nọ sị, “Ebe ihian ri, o niko me, kanị ele ebe Osolobue ri, makeni ihien ile ri nfe ebe Osolobue ri.”

²⁸ Pita nọ sị a, “Lee e, enyi a latoguo ihien ile sonme i.”

²⁹ Jesu nọ sị, “Ezioku ke m ri a gwa unu, o nwonni onye hun o meni o giguu ufiri mme le ozioma

* **Isi Nke Iri:20** Ndi Ju weri e ni ahua mmeto ke nwata-okennyeh gi a marin ihien ri mma enya Osolobue le ihien rileni mma.

nato ụlọ, mọbu umunę-ę-ikennyę mọbu umunę-ę-ikpoho, mọbu nne ę mọbu nedi ę mọbu umu a mọbu ali o nwon, ³⁰ hun jenkoleni d'e nwehen ulo le umunę-ikennyę le umunę-ikpoho le nne le umu le ali—nwonhen we uzọ ogun-isen, nwehenzikwo ukpokpo; nwehenzikwo ndun itebite ime uwa hun lalani. ³¹ Kani, ndi bu oda wu ibuzo jenko d'a kpari azuun, ndi ikpazuun e buru uzọ.”

Hun M'e Mgbe Etọ Jizosi Ku Oku Onwun A Kuzi E N'o Shiko D'e Lih

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Jesu le umu-azuun a ri uzọ hun we gi jenko Jerusalem. Jizosi ri we ihun, o hu a tu umu-azuun a enya; egun hu a tu ndi hun sonkonu we. Jizosi no werizi uwe mmebuo si usuo, gwama we ihien jenko d'e men'e; ³³ o si we, “Gon ni ntin, enyi jenko Jerusalem; we siko d'e we Nwa nke Ihian che aka ndi-isi nchu-egan le ndi-nkuzi Iwu. We siko d'a ma a ikpe-onwun, w'e ye ndi wulen ndi Ju. ³⁴ We jenko d'a kpa a ye emu, ju a eson, fian a mkpinsin, gbu e; kani hun m'e akp'ohin eto o k'e lihi.”

Ihien Jemisi Le Jonu Rio Jesu

(Mat 20.20-28)

³⁵ Umu Zebedi wu Jemisi le Jonu no puha ihun Jesu, si a, “Onye-nkuzi, o nwon ihien enyi cho ni enyi rio i; enyi cho ni me ni enyi 'ya.”

³⁶ 'Ya o no si we, “Ki onu cho ni m me ni unu?”

³⁷ We no si a, “Kweri ni onye ohu ime enyi jenko d'a nodi ali aka-nni i, onye ohu a nodi ali aka-ekpen i, ime Ali-eze ogho i.”

³⁸ Kani Jizosi no si we, “Onu a marin ihien unu ri a rio. Ni unu saeka ra mkpu afunfun m siko d'a ra

mọbu gha ime ihien m jenkọ d'a gha—hunjun ɛnya ke mme?”

³⁹ We nọ si a, “Enyi jenkọ d'a s'eka.” Jesu nọ si we, “Ezioku, ọnu jenkọ d'a ra mkpu afunfun m siko d'a ra, hunjuzikwo ɛnya ke mme; ⁴⁰ kanị ele mme jenkọ d'e ku onye k'a nodi eka-ihien m mọbu eka-ekpen m; nke ndi we kwademe n'e ro.”

⁴¹ Ogen uwe iri hoduni gi nwan nu a, we nọ bumeni Jemisi le Jonu olulu. ⁴² Jesu nọ kpozunhan we ebe o ri, si, “Onu a maringho ni ime ndi ali ndi ozo, ndi hun a kini e me nọke si we nwon ndi we ri a ki, ndi nwe okwa ri ime we a ghosi ndi ri okpuru we ni we ka we. ⁴³ Kanị emele ni erira; onye owule hun cho n'o me oken ihian ime unu siko d'a wuriri odibo unu; ⁴⁴ onye owule cho n'o wuru onye ibuzo ime unu jenkọ d'a wuriri igbon onu ile — ⁴⁵ makeni, ke Nwa nke Ihian abiani ni we gba n'a odibo, kale, o bia n'o gba odibo, n'o ye ndun a, gi gbapuha ndi bu oda.”

*Onye ɛnya-ishi Njugbo Gbondonleni Okukwe e
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)*

⁴⁶ 'Ya we nọ ru Jeriko. Ogen 'ya le umu-azuun a le igunrun ihian sonkonu we gi gha ime Jeriko pukọ, onye ɛnya-ishi ohu, hun a riu urio nodi ali mkpenren uzo ebahun, efan a wu Batimiosu nwa Timosi. ⁴⁷ Ogen o gi nu ni Jesu onye Nazareti ro, o nọ yime oro, si, “Jesu! Nwa Defidi! Me ebere m!”

⁴⁸ Ndi bu oda ime ndi ri ebahun nọ jugbo a, si a gba nkintin; kanị o nọ yikenmede oro ahun, si, “Nwa Defidi, me ebere m!”

49 Jizọsị nọ wuzo, sị, “Kpọha n'a.” Wẹ nọ kpọ onyẹ ẹnya-ishi hụ, sị a, “Kwondon obi i, lihi ọto, ọ hụ a kpọ i.”

50 Ọ nọ fe ẹwuru o yiye elu ẹ tuhu, felihi ọto d'e kunrun Jesu. 51 Ya Jizọsị nọ sị a, “K'ị cho nị m mē ni i?” 'Ya onyẹ ẹnya-ishi hụ nọ sị a, “Onyẹ-nkuzi, m cho nị m leghama ụzọ.” 52 Jesu nọ sị a, “Jenmē, okukwe i e meguo ị rị mma.” Ozigbo, ọ nọ leghama ụzọ, ọ nọ sọnmē Jesu.

Isi Nke Mmanai

*Jizọs' A Banhan Jerusalem Rikẹ Onyẹ-mmeri
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jọn 12.12-19)*

1 Ogen wẹ gi rumẹ Jerusalem, nọkunmeme Befejile Betani, e ru wẹ ẹhụ Ugu Olivu, Jesu nọ zi umu-azuun a ẹbuo ozi, 2 sị wẹ, “Jen ni ime obodoni me ekere rị onu ihun: hun unu gihu banye ime ẹ, unu jenko d'a hun nwa-jaki wẹ keleni nyintu wẹ limeto; topun'a, onu e weheni m'e. 3 Onyẹ sị unu, 'Kị unu rị e meni ihienni?' Sị n'a hụ, 'Nna cho a, o jenko d'e wekinhen ẹ kikenni.' ” 4 Wẹ nọ jenmē. Wẹ nọ hun nwa-jaki wẹ limeto ihun-ezi ẹhụ onumuzo ogele ụzọ. Ogen wẹ gi rị a topu a, 5 ndi hụ ime ndi wuzo ebehụ nọ sị wẹ, “Kị unu rị a topu ni nwa-jaki hụ.” 6 Wẹ nọ ku ihien Jesu sị wẹ ku; wẹ nọ kweri ni wẹ weri ẹ. 7 Wẹ nọ weheni Jesu nwa-jaki hụ, gbama ẹwuru wẹ ye enu ẹ, ọ nọ nodi ali elu ẹ. 8 Kẹ Jizọsị nyinko a, ndi bu oda nọ gbama ẹwuru wẹ e yiye elu ẹ ye ụzọ, ndi ozo nọ gha ofia tigrisonme agalaba osisi, gbama wẹ ye ụzọ. 9 Ndi hun rị ihun le ndi hun rị e sọnm'e hụ e yi oro, a sị, “Hozana!

Onye ahun gi efan Di-nwonna-onyi bja wu onye
Chuku gozi agozi! ¹⁰ Ali-eze hu lalani wu ali-
eze Chuku gozi agozi —

Ali-eze nedi onyi kani wu Defidi.

Ojija-mma ya ri ni Osolobue ebahun kachanrin elu
e jen ime elu-igwee!”

¹¹ 'Ya Jizosi no banye Jerusalem, si Ulo-nso. O no
lehunmehanrin ihien ile. Kani, ebe o meni ohiji a
gbaguo; 'ya le umu-azuun a mmebuo no si Betani.

Jesu A Bu Osis Fighu Onu

(Mat 21.18-22)

¹² Eki e fon, ebe we gha Betani lala Jerusalem,
egun hu a gun Jesu. ¹³ O lee onya, o no lecheni osisi
figi ehuhuo jun elu e. O no jen d'e lele ke mkpuru
figi hu elu e. Kani, ogen o gi ru ebahun, ehuhuo
suo k'o hun elu e, makeni ogen figi gi a mi e ke ru.
¹⁴ Jesu no si osisi figi hu, “O nwonna onye siko d'e
rizi mkpuru i!”

Umu-azuun a nughoe ke o ku ihienni.

Jizosi E Jen Ulo-nso

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹⁵ Ogen we gi ru Jerusalem, Jesu no si ime Ulo-
nso, chupuma ndi ri a zu afia ebegu—ke ndi ri e
nonni ke ndi ri e reni. O no hukpumesonme teburu
ndi a gbahuto egho le oche ndi ri e re nduru. ¹⁶ O
nwonna onye o ni bu ihien owule ghafeme Ulo-nso.
¹⁷ O kuzi ndi ri ebegu, si, “We de e ime Ekukwo-nso,
si, ‘We siko d'a kpo Ulo m ulo-ekpere ndi ali ile ri
ichen-ichen’, kani onu e giguoe a henrin ebe ndi ohin
a wari!” ¹⁸ Ndi-isi nchu-ejan le ndi-nkuzi Iwu a nu
ihienni, we no choma uzoe w'e gi gbu Jesu. Egun e
hu a tu we makele nkuzi e a nwunguo igunrun hu

ile ri. ¹⁹ O ru enyasi, Jizosi le umu-azuun a no gha ime Jerusalem pu.

Jesu E Gi Osisi Figi Ahun Kuzi Okukwe
(Mat 21.20-22)

²⁰ Eki e fon uzọ utuntun, ebe we ghako uzọ hu, we no hun ni osisi figi hu a kpoğo nkun d'e ru nkpoğun. ²¹ Pita no nyanhan ihien meni, o no si Jesu, "Onye-nkuzi, lee-o, osisi figi hu i bu-onu a nwunhuguo!" ²² Jesu no za we, si, "Nwe ni okukwe ime Osolobue. ²³ Ezioku ke m ri a gwa unu, onye si uguni, 'We buli i elu, tu i ye ime ohimin' bu onye hu enweni obi ebuo, kama o kwerigho ni ihien o ku jenko d'e me, we jenko d'e men'e 'ya. ²⁴ Ifiri e, m ri a gwa unu, unu me ekpere rio ihien owule, kweri ni ni unu e nwehengu a, unu k'e nwonhen e ²⁵ Ogen owule i ri e me ekpere, gbaghari—omeni o nwon onye me i eje-ihien, keni Nedi i hun ri elu-igwee gbaghari i njo i." ²⁶ [Kani, omeni y'a gbagharini, Nedi i hun ri elu-igwee agbagharikokwo i njo i.]

A Ju We Jizosi Onye Zi E
(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Ya we no banhanzi Jerusalem.

Ebe Jesu jenko ijen ime Ulo-nso, ndi-isi nchu-ejan le ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi ndi Ju no bia d'e kunrun e. ²⁸ We no ju a, si, "Elee iken k'i gi e me ihien ndini we? Onye ye i ikenni?" ²⁹ Jesu no za we, si, "M jenko d'a ju unu ajuju ohu; unu za m ajuju hu, a gwa m onu iken m gi ri e me ihien ndini we: ³⁰ Mirin-Chuku Jonu me, o gha elu-igwee bia ra o gha eka ihian bia? Za ni m'a?" ³¹ We we no tugbama iroro, si, "Kini ke enyi jenko d'e ku? Enyi si, 'O gha elu-igwee,

ẹka Osolobue, bia,' o jenkọ d'a si, 'Kị hain nwan unu gileni kweyeni Jonu?' ³² Kanị enyi asiko, 'O gha ẹka ihian bia.' ”

(Egun ri a tu we makeni ihian ile marin ni Jonu wu onye-amuma nke-esi.)

³³ 'Ya we no za Jesu, si, "Enyi a marin." Jesu no si we, "Mme nwen nke agwakokwo unu iken m gi e me ihien ndini we."

Isi Nke Mmēbūo

*Ilu Jesu Gi Ndi We Ye Ugbo Lefu Enya Ta
(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)*

¹ Jesu no tama ni we ilu, si, "Okennyẹ ohu nwe ali vaini, hun o kenhunme ugba, guzi olu we no a pinpuha manya-vaini ye ime e, tun ulo nche ime e, bu ya wu ali vaini che ẹka ndi siko d'a run n'a e-gbu-e-ke, o no jenne ali ihian. ² O ru ogen vaini, o no zijen odibo ohu d'e kunrun ndi hu ugbo hu ri ẹka d'e wehe hun we keton'a. ³ We no kwondon onye hu o zijen, gbu e ili, gbama a ẹka chupu. ⁴ Okennyẹ hu no zijen ni we odibo ozọ, we no ti e ihien isi, gbe ifenren ye e ihun. ⁵ O no zizenzi ozọ, we no gbu e. Eri ra ke we mezi ndi bu oda o zizenzi; e gbu we ndi hu ime we ili, gbu ndi hu ime we ozun.

⁶ Onye ohu suo hodu o keleni zi: ezi nwa a. Omegu, o no zijen ni we nwa a, si, 'We jenkọ d'a gbaye nwa m.' ⁷ Kanị ndi hu no si ibe we, 'Onyeni siko d'e weri uku e ile omegu, bia ni ni enyi gbu e keni ihien nke e ru e ẹka wuru nke enyi!' ⁸ 'Ya we no kwondon nwa a hu, gbu e, gha ime ugbo hu tupu a."

9 “Kị ọ́nụ ro nị 'ya kẹ onyẹ hụ nwe ugbo hụ jenkọ d'e mē? O sikọ d'a bịa d'e tikpọ ndị hụ, we alị-vainị hụ ye ndị ọzọ.

10 Ụnụ e ke guntu ẹ ime Ehubuọ-nsọ nị
'Omuma hụ ndị rị a tụn ụlọ jụ a wuruọlẹ omuma gi ụlọ.

11 Di-nwōnni-enyi 'ya mē ẹ,
ihien a tū ẹnya rọ ebe ẹnyi rị! ”

12 Makeni ndi-ndu ndi Ju a ghotaguo nị uwe k'ọ ta nị ilu hụ, wẹ te nọ cho nị wẹ nwunrun a, kanị egun ndi rị ebahun anini wẹ. Wẹ nọ la a tọ, gha ebahun pu.

*Ajuju Banyeni Iku Ugwo-isi
(Mat 22.15-22; Luk 20.27-40)*

13 Ya ndi-ndu nọ zi ndi hụ ime ndi Itu-Farisi lẹ ndi itu Herodu d'a cho ihien rị Jesu ọ́nụ, nị wẹ gi ẹ kwondon ẹ. 14 Wẹ nọ bịa d'e kunrun Jesu, si a, “Onyẹ-nkuzi, ẹnyi a maringhọ n'i wu onyẹ ezioku, nị y'a ra lee ihian ẹnya ihun, y'a ra gbeyeni ihian, kama, y'a kuzi ụzọ Osolobue k'ọ rị. Gwa ẹnyi nwan, ọ hughọ mma nị ẹnyi kụ eze-kanị wu Siza ugwo-isi ra ọ rị mma? 15 Nị ẹnyi kụ wẹ ra ẹnyi akule?” Kanị, Jesu a hunguo a nị wẹ gi ẹro bịa, ọ nọ si wẹ, “Kị hain unu gi e shini m onyan? Wehe ni ni m akpuru egho dinariosi, nị m lele ẹ.”

16 Wẹ nọ wehen'e akpuru ego dinariosi ohu. Ọ nọ si wẹ, “Isi lẹ efan onyẹ wu hunni?” Wẹ nọ si a, “Nke Siza rọ.”

17 Jizosi nọ si wẹ, “We ni ihien Siza ye Siza, ọ́nụ e we ihien Osolobue ye Osolobue.” Ihien ọ za nọ tukenme wẹ ẹnya.

Ajuju Banyeni Igha Onwun Lih
(*Mat 22.23-33; Luk 20.27-40*)

¹⁸ O nwon ndi Itu-Sadusi bia d'e kunrun Jesu. Ndi Itu-Sadusi weri e ni ndi nwunni ara lihi. We no ju Jizosi utaa, si a, ¹⁹ “Onye-nkuzi, Mozizi ye enyi iwu, si, ‘Omeni okennye a nwunhun, lato nwunye e, bu o muni nwa, nwene-e-okennye y'a luma nwunye nwene e hu, keni o mudonni nwene e nwunhunni umu.’ ²⁰ O nwon umune ikennye esa; onye ibuzo ime we a lu nwunye, o nwunhun bu o muni nwa. ²¹ Hun me we ebuo no luma okpoho hu, o nwunhunzi bu o muni nwa. Erira ke hun me we eto jenzi. ²² We mmadu esa lugbari okpoho hu, nwunhuncharin, bu a muni we nwa. Omequu okpoho hu no nwunhun. ²³ Ogen ndi nwunni jenkọ d'e gi lihi, onye k'o jenkọ d'a wu nwunye e, ebe o me ni we esa lugbari a?”

²⁴ Jesu no si we, “Unu a marin Ekukwo-nsọ, onu a marin iken Osolobue, ya hain unu gi e fie uzọ, ele 'ya? ²⁵ Ogen ndi nwunni siko d'e gi lihi, aluko we di le nwunye, eyeko we we luru, we jenkọ d'a ri ke ndi mmon-oziri elu-igwee. ²⁶ O me nke iweli ndi nwunni, unu e ke gun ime Ekukwo Mozizi, ebehu o no ku banyeni aku-ofia hu ri e nwun okun, ke Osolobue don si Mozizi, ‘Mme wu Osolobue Ibrahim, Osolobue Aziki, ni Osolobue Jekopu?’ ²⁷ ‘Ya wu n'o wu Osolobue ndi ri ndun, ele nke ndi nwunhunni. Unu e fiecharinguo uzọ.”

Iwu Kachanrin Mkpa
(*Mat 22.34-40; Luk 10.25-28*)

²⁸ Onyē-nkuzi Iwu ohu nọ jenzunhan, nụ kẹ wẹ-wẹ rị a dọ ndondo, hụnzị nị Jesu za wẹ ọhunma, ọ nọ jụ Jesu ọta, sị, “Elee iwu kachanrịn mkpa?”

²⁹ Jesu nọ za a, sị, “Hụn kachanrinni wụ ọnwan: ‘Onu ndi Izrelu, gon ni ntin! Di-nwonnienyi wu Osolobue enyi, iya sọ wu Nna.’ ³⁰ ‘I jenkọ d’e gi obi i ile lẹ enwẹn* i ile lẹ uche i ile lẹ iken i ile nwẹ ihien-osisuọ Di-nwonnienyi wu Osolobue i.’ ³¹ Hụn mē ẹ ẹbụọ wu ọnwan: ‘Ihien ibe i siko d’a sọriri i kẹ ihien enwẹn i dọn a sọ i.’ O nwonnienyi iwu ọzọ ka ndini.”

³² Onyē-nkuzi Iwu hụ nọ sị Jizosi, “Y’e kughọ ọhunma onyē-nkuzi. Ezie k’i ku nị Di-nwonnienyi sọ wu Osolobue, ọzọ arị a, ³³ leni igi obi i ile lẹ nghoha i ile lẹ iken i ile nwẹ ihien-osisuọ Osolobue lẹ ini ihien ibe i a sọ i kẹ ihien enwẹn i dọn a sọ i kachanrịn ejan ile wẹ dụn ọkụn lẹ ejan ndi ọzọ ile mkpa a rị.”

³⁴ Ogen Jizosi gi hụn a n’ọ za ọhunma, ọ nọ sị onyē-nkuzi Iwu hụ, “Y’a nọkunmēgụọ Alị-eze Osolobue.”

Ogen ọnwan gi mēgụ, ọ nwonzini onyē egun nị jụ Jesu ajujụ.

*Ajujụ Banyeni Mezaya, Onyē Hụ Osolobue Tume
(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)*

³⁵ Ogen Jesu gi rị ime Ulo-nsọ a kuzi, ọ nọ sị, “Kị haịn ndi-nkuzi Iwu gi e ku ni Kraistị wu nwa Defidi?” ³⁶ “Bụ Defidi lẹ enwẹn ẹ ku oku ghahani Mmọn-nsọ, sị,

‘Di-nwonnienyi sị Di-nwonnienyi-m;

nodi alị ẹka-nni m,

d’e ru mgbe m bugu ndi inenren i

che okpuru ụkụ i’

* **Isi Nke Mmēbụọ:30** umē-ndun

³⁷ Ebe o mē ni Defidi lē enwēn ẹ kpọ a ‘Dinwōnni-m,’ nani k’o dōn nwan wuru nwa Defidi?”
Ihiēn ọ rị e ku hụ a sụọ igunrun hụ ụsụọ.

*Jesu A Dọ Wẹ Ẹka-ntin Banyeni Ndi-nkuzi Iwu
(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)*

³⁸ K’o dōn rị a kuzi, ọ si, “Kpachanpu ni ẹnya banyeni ndi-nkuzi Iwu, ọ sụọ wẹ ni w’e yi ẹkwa tueni a ghahunmē; ọ sụọzi wẹ ni wẹ e kele wẹ ekele pu-ichēn imē afia; ³⁹ ọ sụọ wẹ ni w’a nọdi isi-ochō imē ulọ-ofufe, a nọdi isi-ochō wẹ gha e ri oriri. ⁴⁰ W’e gi ẹro e rigbu ikpoho di wẹ nwun lē ulọ wẹ, e gi ekpere sueni e kpumē ẹ. Ikpe-omuma wẹ jenkọ d’a ka njọ.”

*Oyiye Ogbennyē Di Ẹ Nwun Ye
(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Jesu nọ nọdi alị bu ihun zinmē ebe w’e buche oyiye, e lee kẹ igunrun hụ rị e buche egbo imē ebēhụ. Ndi idafin bu ọda hụ e buche egbo hini. ⁴² Ogbennyē ohu di ẹ nwun nọ bia d’e buche akpuru egbo kọpa ẹbuo mē ẹkẹrẹ, ‘ya wu ikọbọ. ⁴³ Jizosị nọ kpọ umu-azun a, si wẹ, “Ogbennyēni di ẹ nwun buchekari ihian ile hun rị e buche ego imē ebe w’e buche oyiye. ⁴⁴ Makeni wẹ ile gha imē hun bu ọda wẹ nwe ye, kani ‘ya lē enwēn ẹ, k’o mēhan ogbennyē, yechanrin ihien ile o nwon, ihien ile o nwon hun o gi bi.”

Isi Nke Mmēto

*Jesu E Ku Ẹ Ni Wẹ Jenko D’e Tikpo Ulo-nso
(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Oge Jizosi gi gha Ulo-nsọ puko, onye ohu ime umu-azụun a nọ si a, “Onye-nkuzi, lee ihien omuma ndini hi-ogbe-o! Lee oken ulo ndini magbu enwen we mma-o!”

² Jesu nọ si a, “Y'a hun oken ulo ndini? O nwonna ogbe-omuma ohu hun siko d'a hodụ elu ibe e, we jenkọ d'a tu we ile ye ali.”

Nsongbu Le Ukpokpo
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Oge Jesu sọ gi nodi ali elu Ugu Olivu hun ri nchetari ihun Ulo-nsọ, Pita, Jemisi, Jonu le Anduru nọ bia d'e kunrun e, ju a ajuju ebe 'ya le we sọ ri a, si, ⁴ “Gwa enyi, elee oge ke ihien ndini siko d'e me? Ki wu ahima w'e gi marin ni ihien ndini ile e d'e me?”

⁵ Jesu nọ gwama we, si, “Kpachanpukwo ni enya amangbe w'e dufie unu. ⁶ Ndi bu oda jenkọ d'e gi efan m bia, si, ‘Mme wu Kraisti, Onye Ahun Chuku Tume!’ We siko d'e gi e dufie ndi bu oda. ⁷ Oge unu jenkọ d'e gi nu ukwere agha ri ichen-ichen le kari-kari agha ndi we risonme a lu, atukwole ni egun. Ihien ndini jenkọ d'e me bu njendeme oge e ke ru.

⁸ Ali siko d'a luson ibe we, ali-eze ohu jenkọ d'a luson ali-eze ozo, ali-omahie siko d'a ri ebe ri ichen-ichen; unwan siko d'a ri; kan, ihien ndini nọ ke ebe ime nọhu mememe okpoho.”

Ukpokpo

⁹ “O mę nke ọnu lę enwęn ọnu, kpachanpu ni ęnya; makęni wę jęnkọ d'e wejęn ọnu ọgwa rị ichęn-ichęn; wę siko d'e gbu ọnu ili ime ọlọ-ofufe* rị ichęn-ichęn; ọnu jęnkọ d'e wuzo ihun ndi-Govanọ rị a kịni lę ndi-nze makę ufiri m—ọnu k'e gi ę shia ni m ęri ebe wę rị.

¹⁰ Wę k'e bu ọzọ zigbariguu ndi ali ile ozioma.
¹¹ Ogen wę siko d'e gi nwunrun ọnu, we ọnu si ọgwa, ehuele ni uhue ihien ọnu jęnkọ d'e ku, kale, ku ni ihien ọwule Osolobue jęnkọ d'e ye ọnu ogen hu, makęni ęle ọnu jęnkọ d'e ku, kama, Mmon-nsọ siko d'e gi ọnu ku. ¹² Umune jęnkọ d'e we umune wę ye wę gbu; ndi nedi jęnkọ d'e we umu wę ye wę gbu; umu jęnkọ d'a luson ndi muni wę, mę wę gbu wę. ¹³ Ize ọnu jęnkọ d'a ban ihian ile makę ufiri m. Kani onye hu din ndidi d'e ru njendeme ke Osolobue siko d'a zuopuha.”

Eje-uru Hu

(Danetu 9.27; Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “Kani, ogen ọnu jęnkọ d'e gi hun 'Eje-uru ahun' k'o wuzo ebe furuleni n'o rị (onye hun rị a gun ihienni 'ya ghoha a), ogen hu, ndi rị Judia wę gbasikwo elu-ugu. ¹⁵ Onye hun rị elu ọlọ ehi-dangukwole banyemezi ime ọlọ n'o jęnkọ d'e weri ihien ọwule. ¹⁶ Onye rị ugbo ekinhenkwole d'e weri ekwa a. ¹⁷ O jęnkọ d'a fu ndi rị ime lę ndi pa nw'eka ọrun ogen hu! ¹⁸ E mę ni ekpere amangbe o gha e mę ogen oyi! ¹⁹ Makęni okęn afunfun jęnkọ d'a rị ogen hu—udi hun rituleni, gha ogen Osolobue gi

* **Isi Nke Mmęto:9** Iya wuzikwo ọgwa obodo ọwule ogen ahun.

ke ụwa d'e ru ogeñni; ụdị a arịkozi. ²⁰ Omęni Dinwọnni-ęnyi e te beluani ogeñ hu, o nwọnni onye siko d'a s'ęka wanahinni. Kani, o gigo ọfiri ndi o hori, ndi nke e, belu a ogeñ hu.”

²¹ “Ogeñ hu, onye si i, ‘Lee e, Kraisti ri ebeni!’ Mọbu, ‘Lee e, o ri ebahun,’ ekwerikwole ihien o ri e ku. ²² Ndi kpọ enwen we Kraisti le ndi-amumantụ jenkọ d'a puha. We jenkọ d'a runsonme orun-atumęnya, ihien-ahima ri ichen-ichen keni we dufie ihian, keni we dufiede ndi Osolobue hori—omęni o te k'a ni we me. ²³ Kpachanpukwo ni nwan ęnya, n'a gwatoگو m unu!”

Obibia Jesu

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ “Ogeñ hu, ogeñ afunfun hu ghafeguu, ęnyanwun jenkọ d'a gba ishi, ifon etikozi, ²⁵ kokise jenkọ d'a gha elu-igwere a danye ali, iken ri elu siko d'e zinzin. ²⁶ Ogeñ hu ke ihian ile jenkọ d'e gi hun Nwa nke Ihian k'o gi iken le ogho hi-ogbe lala ime orukpu. ²⁷ O jenkọ d'e zipu ndi mmon-ozie jen ime ụwa ile, d'e wegama ndi nke Osolobue ri ebe owule—gha ebe ụwa ru d'e ru ebe elu-igwere ru.”

Ihien Jesu Gi Osisi Figi Kuzi

(Mat 24.32-35; Luk 2.29-33)

²⁸ “Gi ni osisi figi munrun ihien: Hun o gi hu forima onu a marin ni udu-mirin e d'e bidon. ²⁹ Erira k'o rizikwo, ogeñ unu e gi hun ke ihien ndini ri e me, unu a marin ni Nwa nke Ihian a riguo ehun sue, o ruguo onumuzo. ³⁰ Ezioku ke m ri a gwa onu, agboni a ghafeguko ihien ndini kebe mezu. ³¹ Elu-igwee le ụwa siko d'a ghafe, kani ihien ndi m ku a ghafeko.”

*O Nwonnị Onyę Marịn Ụhụọhịn Hụ Mọbụ Ogęn Hụ
(Mat 24.36-44)*

³² “Kani, o nwonnị onyę marịn ụhụọhịn o jęnkọ d'e mę mọbụ ogęn o jęnkọ d'e gi mę ime ụhụọhịn ahun, kę ndi mmọn-ozị ri elu-igwee kę Nwa; Chuku-Nędi sụọ marịn. ³³ Kpachanpu ni ęnya, munrun ni ęnya, makeni unu amarin ogęn o jęnkọ d'a wu. ³⁴ Obiabia Nwa nke Ihian jęnkọ d'a ri kę ebe okęnyę ohu nọ jęnkọ ali-ihian, o nọ bu ihien ę che ęka ndi idibo ę, onyę lę orun a, onyę lę orun a; o nọ si onyę-nche 'ya chemę nche. ³⁵ 'Ya wu, munrun ni nwan ęnya, makele onu amarin ogęn nna nwę ulọ e gi lua—kę ogęn ęnyasi k'o gi lua-o, kę ime abali ro-o, kę okpa kwan ro-o, kę eki fonmę ro-o—o nwonnị onyę marinni. ³⁶ Omeni o bia idenmizi, amangbe o hun unu kę onu ri a ranhin uran. ³⁷ Ihien m ri a gwa unu kę m ri a gwa onyę owule: munrun ni ęnya!”

Isi Nke Mmęto

E Rini Wę Jesu Ngo

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jon 11.45-57)

¹ Ogęn o gi hodụ akpu-ụhụọhịn ebuo ni Mmemme-Nghafe lę Mmemme wę gi e ri Bredi nwonleni yisti o gi a fu ru, ndi-isi nchụ-ęjan lę ndi-nkuzi Iwu hụ a cho kę w'a don gi nzuzue nwunrun Jesu d'e gbu. ² Wę nọ si, “Enyi emekokwo a ogęn Mmemme, amangbe isusu gha a ri.”

E Hukpu Wę Jesu Uden

(Mat 26.6-13; Jon 12.1-8)

³ Ogęn Jesu gi ri obodo Betani, iwe Saimonu hun emu oti te ku, e ri ihien-oriri, okpoho ohu nọ buhe ogọ alabasta uden e shin ohunma jun ime ę; uden

ahun n'anran o-da-o-da—nadi ke we gi memę e. O no kuke ogo hu, hu uden hu kpu Jesu isi. ⁴ Kanị ndi hu ime ndi ri ebahun no weme iwe, a si ibe we, "Ki we ri e wiwini udeni nanranni?" ⁵ Nke e rekari we udeni ihien nọke egbo orun akp'ohin ogun-mmisen, we egbo e ye ndi igbenye." We no koriamani okpoho hu o-da-o-da.

⁶ Kanị, Jesu no si we, "Hapun'a! Ki unu ri e songbun'e? O feguọ m ofufe ri mma. ⁷ Onu le ndi igbenye ri ebeni ogen ile, unu nwe iken meni we ohunma ogen owule unu cho; kanị mme nwen esonko unu nodi ebeni ogen ile. ⁸ Okpohoni a nwanguo iken e; o hukpuguọ m udeni ehio n'o gi kwademe olili m, o gini d'e ru. ⁹ Ezie, m ri a gwa unu ni ebe owule we siko d'e zi ozioma ime uwa, we jenkọ d'e ku ihieni o me, e gi e a nyanhan a."

*Judasị E Kweri N'ọ We Jesu Ye We
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)*

¹⁰ 'Ya Judasị nwa Iskarotu, onye ohu ime we mmebuo hu no jenne d'e kunrun ndi-isi nchu-egan keni o hun uzo re Jesu ye we. ¹¹ Ogen we gi nu ihien o biani, efo no suo we usuo ohunma-ohunma; we no kwe e nkwa ni we jenkọ d'e ye e egbo. 'Ya o no choma efe o k'e gi we Jesu ye we.

*Jesu Le Umụ-azuun A E Ri Oriri-Nghafe
(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jon 13.12-30)*

¹² O ru uhuhin ibuzo Mmemme we gi e ri Bredi nwonleni yisti o gi a fu, uhuhin hu we gi e gbu ebulu Oriri-Nghafe, umu-azuun Jesu no ju a, si, "Elebe k'i cho ni enyi kwademe hun y'a no ri Oriri-Nghafe?"

13 'Ya Jesu nọ zi mmadu ẹbuọ ime ụmụ-azụun a, si wẹ, "Jen ni ime obodo hu, okennyẹ ohu bu ite-mirin jenkọ d'e kunrun ọnụ; sọmmen'ẹ. 14 Si ni onyẹ nwe ụlọ o jenkọ d'a banye, 'Onyẹ-nkuzi si, "Elee hụn wu mmughe m ahun me le ụmụ-azụun m sikọ d'a nọ ri Oriri-Nghafe?" ' 15 O jenkọ d'a ghoji unu mmughe ohu shiani ri ibe elu, hun wẹ kwademeguu ohunma, nọ ni ebẹhu kwademe ni enyi ihien ile."

16 'Ya ụmụ-azụun hu nọ shi ime obodo hu, hun ihien ile ke Jesu don ku; wẹ nọ kwademe ihien-oriri Nghafe.

17 O ru ogen enyasi, Jesu le ụmụ-azụun a mmebuọ nọ bja ebẹhu. 18 Ogen wẹ gi nodiguu ali e ri ihien-oriri, Jesu nọ si wẹ, "Ezioku ke m ri a gwa unu, onyẹ ohu ime unu jenkọ d'e re m—onyẹ mme le 'ya ri e ri ihien-oriri."

19 Efo asuozini ụmụ-azụun a usuo; onyẹ-onyẹ hu a si a, "Elekwo mme! Mme ro?"

20 Jesu nọ za wẹ, si, "Onyẹ ohu ime onu mmebuọ ro, onyẹ hun mme le iya gba e suru bredi ime afere ohu e ri. 21 Eghẹ, Nwa nke ihian k'a la rike ke Ehuho-nsọ don ku; kanị nsongbu jenkọ d'a ri ni onyẹ hun sikọ d'e we Nwa nke Ihian ye wẹ! O te ka onyẹ hu mma ni amuni w'a!"

Oriri-nsọ

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1Kọ 11.23-25)

22 Ogen wẹ gi ri e ri ihien-oriri ahun, Jesu nọ weri bredi, o goziguu a, o nọ bebe ẹ, w'ẹ ye ụmụ-azụun a, si, "Weri n'ẹ, onwan wu ehụ m."

23 'Ya o nọ weri ope, o yeguu Osolobue ekele, o nọ ye wẹ ile 'ya. Wẹ ile nọ rarisonme. 24 O nọ si wẹ, "Onwan wu edeke m, hun wẹ gi ufiri ndi bu

oda hupu; edeke m, hun we gi biye nkwerigbama
 * Osolobue tume egbata 'ya le ndi nke e. ²⁵ M ri a
 gwa unu ezioku, arakozim manya vaini d'e ru ogen
 m jenkọ d'a ra a nke ohun ime Ali-eze Osolobue.”
²⁶ We no bu ebu Mmemme-Nghafe; a bugu w'a, we
 no gha ebahun jenne Ugu Olivu.

Jesu E Ku E Ni Pita Jenko D'a Ghori N'o Marın A
 (Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

²⁷ Jesu no si we, “Unu ile jenkọ d'a gba m to,
 make ni Ekwwo-nsọ si,
 'M jenkọ d'e gbu onye-ndu atunrun,
 atunrun ile jenkọ d'a gbayiya!’

²⁸ Kani m ghaguo onwun lihi, m k'e bu ni unu uzo
 si Galili.”

²⁹ Pita no si a, “Anako m'i to! Oson'a ni ndi ozo
 ile a la i to!”

³⁰ Jesu no si Pita, “Ezioku ke m ri a gwa i, ni tanni,
 ime abalini, okpa gini d'a kwan mgbe ebuo, i jenkọ
 d'a ghori mgbe eto ni y'a marin m.”

³¹ Kani, Pita e kusi e iken, si, “O nwonni ogen m'e
 gi la i to, oson'a ni mme le 'yu siko d'a nwun!’
 Umụ-azun ile hoduni no kuzikwo erira.

Jesu E Me Ekpere Ime Gese mani
 (Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Ya we no shi ebe w'a kpo Gese mani, Jesu no si
 umu-azun a, “Nodi ni ali ebeni, ni m jen d'e me
 ekpere.” ³³ O no weri Pita le Jemisi le Jon jenne.

Ya obi no ferime e, obi eruzin'e ali. ³⁴ O no si we,
 “Obi e d'a gbawapu m—o d'e gbu m; nodi ni ebeni,
 unu a munrun enya.”

* **Isi Nke Mmẹnọ:**24 mọbu: nkwerigbama ohun

³⁵ O nọ jenzukazi, tūha enwēn ẹ ye alì, kpe ekpere, nì mbunì o jenkọ d'a nì mē, nkẹ a napu w'a ogeṅ afunfun hụ. ³⁶ O nọ sị, “Baba, Baba Nēdi m! O nwonni ihien ì ghaleni a s'eka e mē; napu m mkpu afunfunni. Kanì uche i mē, ẹlẹ nke m.”

³⁷ Ogeṅ o gi kin-azuun, o hun wẹ kẹ wẹ rì uran. O nọ sị Pita, “Saimonu, ì rì uran? 'Ya wu y'a s'eka munrun ẹnya mgbahunmē okulokọ ohu?”

³⁸ O nọ sị wẹ, “Munrun nì ẹnya; e mē ni ekpere, amamgbe onu a danban ime onwunwan; mmōn ihian a chogho, kanì ndun guu ẹhu.”

³⁹ O nọ puzi d'e mē ekpere, e mezikwo ekpere ohu hụ. ⁴⁰ O kinhenzi azuun ebe umu-azuun a rì, hunzi wẹ kẹ wẹ rì a ranhin—ezigbo uran gi wẹ, asani wẹ ẹka shiapu ẹnya. Amarinzini wẹ ihien wẹ siko d'a si a.

⁴¹ O kinhenzi nke mgbe eto, o nọ sị wẹ, “Unu rikwo a ranhin, e zuru iken? O higuo! Ogeṅ e ruguo. Lee n'ẹ, e we wẹ Nwa nke Ihian che ẹka ndi-njo.

⁴² Lihi ni nì ẹnyi jenne. Lee n'ẹ, onye rì e reni m e ruguo ẹhu ebeni!”

A Nwunrun Wẹ Jesu

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³ Ozigbo hụ, kẹ Jesu rikwo e ku oku hụ, Judasi, onye ohu ime umu-azuun a nọ bia, 'ya lẹ igunrun busonmē ihien ogun—kẹ opia-agma, kẹ egbe. Ndi-isi nchu-ẹjan lẹ ndi-nkuzi Iwu lẹ ndi-isi zihẹ wẹ.

⁴⁴ (Onye hun rì e ren'ẹ wu Judasi gwa wẹ ihien wẹ siko d'e gi marin Jesu, sị, “Onye hun m jenkọ d'e su onu, iya wu onye hụ unu choko, nwunrun n'a, onu e kwonkenmē ẹ, duru ẹ jenne.”) ⁴⁵ Ogeṅ

Judasị gi nwan bia, ọ nọ jęnburu Jizọsị, sị a, “Onye-nkuzi!” Ọ nọ su ę ọnu. ⁴⁶ Ndi hụ nọ kwọndon Jesu, nwunrun a. ⁴⁷ Kani, onye ohu ime umu-azuun a ndi ahun turu ebęhu nọ sepụha ọpia-agma, banpu odibo Onye-isi nchu-ęjan ntin. ⁴⁸ Jesu nọ sị wę, “Kị unu buhe ni ọpia-agma le ębe d'a nwunrun m—nọke sị m wu onye-ohin? ⁴⁹ M ri ime igunrun unu ime Ulo-nsọ uhuohin ile a kuzi, unu anwunrunni m. Kani ihien ndini ri e me keni ihien Ehuhuo-nsọ ku hun uto mezu.”

⁵⁰ Umu-azuun a ile nọ la a to, gbama oso. ⁵¹ Okorobia ohu, hun yihu ekwa line w'e yiye elu ę sọ, nọ sọme Jesu. Wę nọ dodon ekwa a, cho ni wę nwunrun a, ⁵² kani ọ nọ la ekwa a toni wę, gi oto gha ebahun gbapu.

E We Wę Jesu Jęnni Ndi-isi Nkikwama

(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jón 18.13-14, 19-24)

⁵³ Wę nọ weri Jesu si iwe Onye-isi nchu-ęjan. Ndi-isi nchu-ęjan le ndi-nkuzi Iwu le ndi-isi ile nọ gbakikome ebęhu. ⁵⁴ Kani, Pita sọkọ Jizọsị; ęgbata wę e teyezi ękere. Ọ banye ezi ọgwa Onye-isi nchu-ęjan, ọ nọ sọn ndi-nche nọdi alı nyanma okun. ⁵⁵ Ndi-isi nchu-ęjan le Ndi-isi Nkikwama ile hụ a cho ihien wę k'e gi hangbu Jizọsị enen, keni wę gbu ę, kale ahunni wę — ⁵⁶ osuon'a ni ndi bu oda e buokinole Jesu onu, oku wę adangbamani. ⁵⁷ 'Ya ke ndi hụ ime ndi ri ebęhu nọ lihi oto, buokin Jesu onu, sị, ⁵⁸ “Enyi nu k'o ku n'o jęnkọ d'e tikpo Ulo-nsọni wę gi ęka tun, gi akpu uhuohin eto tun hun wę ghaleni e gi ęka a tun.” ⁵⁹ Kani, ęri wę a dangbamazikwoni.

60 'Ya kẹ Onyẹ-isi nchụ-ẹjan nọ lihi ọtọ ihun wẹ ile, jụ Jesu nju, si, "O nwọnni ihien y'e ku banyeni ihienni ile wẹ ri e ku ni iya kẹ i me?"

61 Kanị Jesu a gba nkintin, ọ shiarini ihien owule. Onyẹ-isi nchụ-ẹjan nozi jụ a, si, "Iyụ wụ Kraisti, Nwa Onyẹ Hụ Rìchanrìn mma?"

62 Jesu nọ si, "Mme ro; onu jenko d'a hundẹ Nwa nke Ihian ebe ọ nodi ali azuun aka-nni Osolobue, Onyẹ ahun Iken ile wụ nke e, hunzi a k'o gi orukpu gha elu-igwee lala!"

63 'Ya Onyẹ-isi nchụ-ẹjan nọ tika ekwa 'ya le enwen e wụ Onyẹ-isi nchụ-ẹjan, si, "Ki enyi rizi a choni osheri ozo?!" 64 Unu a nuguo aruni o ku. Ki wu uche unu?" Wẹ ile nọ si ni ikpe-onwun a maguo a.

65 Ndi hu ime wẹ nọ juma eson kpu Jesu, e kpume w'e enya, fian a ihien, si a, "Bu amuma!" Ndi-nche nozi weri e, gbu e ili.

Pita A Ghorị N'ọ Marịn Jizosi

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jón 18.15-18, 25-27)

66 Kẹ Pita ri ibe ali ime ezi-ogwa hu, okpoho ohu ime ndi idibo Onyẹ-isi nchụ-ẹjan nọ bia ebẹhu.

67 Ogen o gi hun Pita ebe ọ ri a nyan okun, o bu enya tuma a, si a, "Iyụ le Jizosi onyẹ Nazareti hu wizikwo."

68 Kanị Pita nọ ghorị, si, "Amarinde m ihien i ri e ku, aghotanị m ihien i ri e ku." O nọ pu ebẹhu, si onu-mgbon. 'Ya kẹ okpa nọ kwan.

69 Okpoho odibo hu a hunzi a ebahun, ọ nọ gwama ndi wuzo ebẹhu, si, "Onyeni wu onyẹ ohu ime wẹ!" 70 Kanị Pita a ghorizi.

O tebe, ndi turu ebahun nọzi si Pita, “Ezioku-ezioku, i wu onye ohu ime we, makeni i wu onye Galili.”

⁷¹ Kani, Pita no buma enwen e onu, kunde Osolobue, si, “A marin m okennyeni onu ri e ku oku e.”

⁷² Ozigbo, okpa no kwan nke mgbe ebuo, ya Pita no nyanhan oku Jesu gwa a; ni “Okpa gini d'a kwan mgbe ebuo, i jenko d'a ghorị mgbe eto ni y'a marin m.” 'Ya ndun no guu a, o no kwan ezigbo ekwan.

Isi Nke Mmisen

E Weri We Jesu Jenni Paleti

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jon 18.28-38)

¹ Hun eki gihu fon, ndi-isi nchu-ejan le ndi-isi le ndi-nkuzi Iwu le ndi ile ri Ndi-isi Nkikwama no zu, tugbama iroro ihien we siko d'e me. We no ken Jesu egbun, duru e pu, we e ye Paleti, hun wu Govano ri a kidon ni ndi Rom. ² Paleti no ju a, si, “Iyu wu Eze ndi Ju?” Jesu no za, si, “Iyu ku e.”

³ Ndi-isi nchu-ejan no kusonme ihien bu oda we si ni 'ya k'o me. ⁴ Paleti no juzi a, si, “O nwonna ihien y'a za? Lee ihien ndini ile we ri e ku ni iya k'i me.”

⁵ Jesu ekuzini ihien owule, nke wu ni o tu Paleti enya.

A Ma We Jesu Ikpe-onwun

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jon 18.39–19.16)

⁶ Ogen Mmemme-Nghafe owule, Paleti a gha ime ulo-ngan e wepuha ni we onye ohu owule we cho.

⁷ Mmemme-Nghafeni, o nwon okennye ohu w'a kpo Barabasi hun ri ime ngan, iya le ndi ri a luson ndi-okiki; ndi ahun ya le we ri ime ngan gbu ochu ogen

isusu. ⁸Ya kẹ igunrun hụ nọ nwan bia d'a rịọ Paịleti n'o mę ni wẹ k'o don e mę mbu, ⁹Paịleti nọ jụ wẹ, si, “Ụnụ a chọghọ nị m hapu nị unu Eze ndi Ju?” ¹⁰(Paịleti jụ wẹ erira makeni o maringwo nị enya-ufu kẹ ndi-isi nchụ-ẹjan gi we Jesu ye ẹ.)

¹¹Ndi-isi nchụ-ẹjan nọ si igunrun hụ gwa a n'o wepuha nị wẹ Barabasi hụn nke o gi wepuha Jizosi. ¹²Paịleti nọ jụ wẹ, si, “Kị onu cho nwan nị m gi okennyeni unu a kpọ ‘Eze ndi Ju’ mę?”

¹³Wẹ nọ yi oro, za, si, “Kpogbu ẹ!”

¹⁴Paịleti nọ jụ wẹ, si, “Kị haịn? Elee njo k'o mę?” Kani, wẹ nọ yikenmede oro, si, “Kpogbu ẹ!”

¹⁵Makeni Paịleti cho n'o mę ihien sikọ d'a suo igunrun hụ usuo, o nọ hapu Barabasi yeni wẹ; o fianguu Jesu mkpinsi, o nọ wẹ ye ndi jenkọ d'a kpogbun'ẹ.

Ndi-agma A Kpa Jesu Ye Emu (Mat 27.27-31; Jon 19.2-3)

¹⁶Ya ndi-agma ri okpuru Paịleti nọ weri Jesu si ezi-ogwa Paịleti; wẹ nọ kpogbama itu-agma wẹ. ¹⁷Wẹ nọ yime ẹ ewuru nanranni e nwun ufie-roni, ufie-roni*; wẹ nọ gi ogun kpa n'a okpu-eze, bu ẹ che ẹ isi. ¹⁸'Ya wẹ nọ keleme ẹ, a si, “Eze ndi Ju, isi i che!” ¹⁹A fian w'a mkpinsi isi, jukpu ẹ eson; e gbuni wẹ osekpụ, e liyen'ẹ aka. ²⁰A kpaguu w'a ye emu, wẹ nọ yipu a efe popu hu, yimezi ẹ nke ẹ. 'Ya wẹ nọ weri ẹ d'a kpogbu.

A Kpoma Wẹ Jesu Elu Obe (Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)

* **Isi Nke Mmisẹn:**¹⁷ ewuru ndi nze le ndi-idafin

21 E ru wẹ ụzọ, wẹ nọ hụn okennyẹ ohu w'a kpọ Saịmonụ, ebe ọ gha alị ọfịa lala ime obodo. Ndi-
 agha hụ nọ wa a ye ẹ olu n'o buru obe *ahun wẹ jenkọ d'e gi kpogbu* Jesu. (Saịmonụ wụ nedi Alẹzanda lẹ Rufọsị, onyẹ alị Saịrini k'ọ wụ). 22 Wẹ nọ we Jesu si ebe w'a kpọ Gogota, hụn wụ “Ebe Okpokom'isi.” 23 Ebehụ kẹ wẹ nọ ye ẹ manya wẹ gwogbama 'ya lẹ ihien e lu ilu w'a kpọ Maa n'ọ ra, kanị Jizosị aran'a. 24 'Ya wẹ nọ kpoma a enu obe. Wẹ nọ kebe ẹkwa a, tū nkpo keni wẹ marin hụn onyẹ-onyẹ jenkọ d'e weri.

25 Okulokụ itenei utuntun kẹ wẹ gi kpoma a elu-obe. 26 Ihien wẹ deye elu obe ni iya kẹ wẹ gi ma a ikpe wụ “Eze ndi Ju.” 27 Wẹ kpoma Jizosị lẹ ndi ohin ẹbuo elu-obe ichen-ichen; onyẹ ohu ri elu obe ri ẹka-ihien Jizosị, hụn-ẹbo ri elu-obe ri ẹka-ekpen ẹ, 28 [keni ihien Ekukwo-nsọ ku hụn ụzọ mezu—makeni Ehuho-nsọ si, “Wẹ gụn a yeni ndi a dan iwu.”] 29 Ndi ghafekoni hụ e finfin isi, a kpari ẹ, a si, “Ha! Eke i si n'i jenkọ d'e tikpo Ulo-nsọ, gi akpu-uhuhin eto tundonzi ẹ?! 30 Zuopuha nwan enwen i! Gha nwan elu obe hụ hidan.”

31 Ndi-isi nchụ-ẹjan lẹ ndi-nkuzi Iwu huzi a kpa a e ye emu ime igunrun wẹ, a si ibe wẹ, “O zuopuha ndi ozọ, kanị ọ sanị ẹka zuopuha enwen ẹ! 32 Onyẹ nwen si n'ọ wụ Kraisti, Eze ndi Izrelu, 'ya gha nwan elu obe hidan, keni ẹnyi hụn, kweri!”

Ndi ohin ẹbuo hụ wẹ kpoma wẹ lẹ iya huzikwo a kpari ẹ.

Jizosị A Nwunhụn

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jọn 19.28-30)

33 O ru oge ẹnya-anwun gi a ri isi, alị hụ ile nọ gba ishi d'e ru okulokụ eto efinnai hụ. 34 Oge

ihien nọke okulokụ eto gi kụ, Jesu nọ gi oken olu yi oro, si, “Elo! Elo!! Lama Sabakitani?!” hụn wu “Osolobue m! Osolobue m!! Kị haịn i gi gbakito m azuun?”

³⁵ Ndi hụ ime ndi wuzo ebehụ a nū ihien o ku, wẹ nọ si, “Gon ni ntin, o ri a hi Elaija!” ³⁶ Onye ohu ime wẹ nọ gba oso, weri eru suru manya ru-uka, fa a ye onunu mkpinsin, ye e ra, si, “Cheri ni, ni enyi lele ke Elaija jenkọ d'a bia d'e wetu e enu obe!”

³⁷ 'Ya Jesu nọ gizi oken olu yikenme oro, kwonbepu.

³⁸ Ekwā wẹ gi gbōnbepu Ebehū- kachanrin-nsọ ime Ulo-nsọ nọ bawapu ebuo gha elu d'e ru ali. ³⁹ Oki-agma hūn wuzo ihun e ebehū a hūn ke Jesu don nwun, o nọ si, “Ezioku-ezioku, onyeni wu Nwa Osolobue.”

⁴⁰ O nwonghozi ikpoho ndi hū ri a gha ebe teni e lee ile; ndi hū ime wẹ wu: Meri onye Mag'dala le Salomi le Meri nne Jemisi hūn-nta le Josisi†.

⁴¹ Ikpoho ndini wu ndi e son Jesu, e yen'e eka, e jenn'e ozi ogen o gi ri Galili. Ikpoho ndi ozo bu oda son e bia Jerusalem rizikwo ebahun.

E Li Wẹ Jesu

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁴² O ru enyasi Uhuohin hū, ebe o meni Uhuohin-nkwademe ro, 'ya wu ohi gbama Uhuohin Izu-iken e ru, ⁴³ 'ya Josefu onye obodo Arimatia nọ jen d'e kunrun Paleti. Josefu wu onye wẹ marin amarin ime Ndi-isi Nkikwama. O rizikwo ndi ri e che obibia Ali-eze Osolobue. O nọ wepu egun enya, buru Paleti, si a ye e ehū Jesu. ⁴⁴ Ogen Paleti gi nū

† **Isi Nke Mmisen:**40 Josefu

nɩ Jesu a nwunole, o tu a enya. O no kpọ oki-agma hu, ju a k'o teguọ Jesu nwun. ⁴⁵ Ogen o gi nuguu ihien oki-agma hu za, o no si Josefụ jen d'e buru ehụ hu. ⁴⁶ Josefụ no nonrin ekwa line, butu ehụ Jesu elu obe, gi ekwa hu fuma a, bu e che ime ili we gu rike okporo ye ime omuma zeni ke we e me. 'Ya o no gi omuma hi ogbe nukin onu ili hu. ⁴⁷ Meri onye Mag'dala le Meri nne Josisi‡ ri ebahun e lee ile, we no hun ebe we buto ehụ Jesu.

Isi Nke Mmisin

Jesu A Gha Onwun Lihi

(*Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jon 20.1-10*)

¹ Ogen Uhuohin Izu-iken gi ghafegu, Meri onye Mag'dala le Salomi le Meri nne Jemisi no nonrin ihien ndi e shin ohunma keni we jen d'e gi e te ehụ Jesu. ² Uzo-utuntun uhuohin ibuzo ime izu-uka (hun wu nwan uhuohin Sode), ogen anwun gi wama, we no jenne ili Jesu. ³ Ogen we gi jenkọ, we hu a ju ibe we, si, "Onye jenkọ d'e nupu ni enyi omuma ri onu ili?" ⁴ Ogen we gi ru ebegu, lee enya, we no hun a ni e nupuguole we omuma hu higbu enwen e ogbe. ⁵ 'Ya we no banye ime ili hu, we no hun okorobia yi ekwa ochan tueru ali k'o nodi ali aka-nni, o no tu we enya.

⁶ Okenye hu no si we, "Atule ni egun; onu ri a cho Jesu onye Nazareti, hun we kpogbu. O lihiguo! O rizi ebeni. Lee ni ebe we te buto a! ⁷ Jen ni nwan d'e zi umu-azun a le Pita ni 'O buruguo ni unu uzo shi Galili; ebegu ke unu siko d'a no hun a—k'o don gwa onu.'"

‡ **Isi Nke Mmisin:**47 Josefụ

⁸ 'Ya wẹ nọ gha ili hụ pụha, gbama ọsọ, makele ọ tū wẹ ɛnya, tū wẹ egun. O nwonni onye wẹ gwa ihien ọwule ụzọ makeni egun ri a tū wẹ.

[Wẹ nọ be ni Pita le ndi 'ya le wẹ wi ihien ndini nke-nke. Omeḡuḡu, Jesu le enwen e nọ zipu umu-azuun a, wẹ gha ọwụwa-ɛnya-anwun ru ndidan ɛnya-anwun, wẹ d'e zi ozi nzuopụha-itẹbite, ozi hụ ri nso, ri ndun jẹrin ejen. Isee.

Meri Onye Mag'dala A Hụn Jesu Oḡen O Gi Ghaguḡ Onwun Lih

(Mat 28.9-10; Jọn 20.11-18)

⁹ Uz'utuntun uhuhin ibuzo ime izu-uka (hun w'a kpọ uhuhin-uka tanni), oḡen Jesu gi ghaguḡ onwun lihi, ọ nọ bu'zọ nwonpụha ebe Meri onye Mag'dala ri—Meri onye Mag'dala hun ọ gha ime e chupụ eje-mmọn ɛsa. ¹⁰ Ọ nọ jẹmẹ d'a gwa ibe e ndi wẹ ile wi e sọn Jesu, ebe wẹ ile sukuru, a kwan ẹkwan. ¹¹ Kani, oḡen wẹ gi nū k'o ku ni Jizosi rizi ndun, n'ọ hūngụọ a, egini w'e don.

Jesu E Nwonpụha Ebe Umu-azuun A Ebuo Jenko Emausu Ri

(Luk 24.13-35)

¹² Onwan e meḡuḡu, 'ya ke Jesu nọ gi udi ozo nwonpụha ebe umu-azuun a ebuo jenko ali-ofia ri. ¹³ Wẹ nọ kin-azuun d'a gwa umu-azuun a ndi hoduni, kani egizikwoni w'a don.

Jesu E Nwonpụha Ebe Umu-azuun A Mmanai Ahun Ri

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jọn 20.19-23; Orun Ndi-Ozi 1.6-8)

¹⁴ Omeḡuḡu, Jesu nọ nwonpụha ebe umu-azuun a mmanai ahun ri e ri ihien-oriri. Ọ nọ jugbo wẹ

make obi-ẹbuo wẹ lẹ obi wẹ zeni, make ni egini wẹ
 ihien ndi hunn'a n'ọ ghaguo onwun lihi gwa wẹ don.
¹⁵ O no ye wẹ iwu, si, "Ghagbame ni uwa ile d'e zi
 ihian ile ozioma. ¹⁶ Onye owule hun kwerini, e me
 wẹ e mirin-Chuku, jenkọ d'e nwe nzuopuha; kale,
 onye owule hun kwerileni, ikpe jenkọ d'a ma a.
¹⁷ Ahima ndini siko d'e son ndi kwerini: wẹ siko d'e
 gi efan m chupu eje-mmom; wẹ jenkọ d'a su asusu
 ndi ozo ri ichen-ichen wẹ marinleni; ¹⁸ wẹ k'a saeka
 gi eka buru agwo; wẹ ri nshi, o nwonna ihien o jenkọ
 d'e me wẹ; wẹ jenkọ d'e bu eka kwasị ndi emu ri a
 ku, a dinhin wẹ."

E We Wẹ Jesu Si Elu-igwee

(Luk 24.50-53; Orun Ndi-Ozi 1.9-11)

¹⁹ Ogen Di-nwonna-enyi wu Jesu gi gwaguu umu-
 azuun a oku ndini, Osolobue no we e si elu-igwee
 d'a nodi ali eka-nni Osolobue. ²⁰ 'Ya umu-azuun a
 no jenne d'e zi ozioma ebe ile, Di-nwonna-enyi no
 noyeni wẹ, e gi orun-atumenya o gi ri e son e a ghoi
 ni ozi wẹ wu ezioku.]

**Elu Ọhụn: Ekwọ-Nsọ (Azụn Ọhụn rịn'a)
Revision of New Testament in Ika**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ika

Translation by: Wycliffe

Ika (ikk) Nigeria

In Nigeria the word Ika is not only the name of the Ika people, but is also used to designate a local government area in the Akwa Ibom State. The Ika people are a sub group of the Igbo people. It is interesting to note that Ika is the name of a town in Croatia is one of the eight Annang local government areas of the local government areas in Akwa Ibom State. An alternative name for the Ika people is Ika-Annang. There appears to be another dialect of Ika that is spoken in Delta State of Nigeria.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789037056

Revision

The New Testament

in Ika

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

31b0248e-272a-5dee-8226-bcc00c54d9b1